



Foaia Diecezană



PERIODIC DE CULTURĂ ȘI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ
EDITAT DE EPISCOPIA CARANSEBESULUI

SERIE NOUĂ, Anul VI, Nr. 1 – 2 (59 – 60), Ianuarie – Februarie, 2000;
ISSN 1223 – 9461

Fondată în 1886

Episcop
IOAN POPASU



CTITORI ȘI BINEFĂCĂTORI AI
CATEDRALEI EPISCOPALE CARANSEBEȘ
1999-2000

Cont: 2511.1-39.1 / ROL
B.C.R. Caransebeș

„Fiecare să dea cum socotește cu inima sa,
nu cu părere de rău, sau de silă,
căci Dumnezeu iubește pe cel care dă cu voie bună.”
(II Corinteni 9, 7)

(urmare din numerele anterioare)

Nr. crt.	Numele și prenumele	Localitatea	Suma
671	Fam. Tocaci Mircea	Caransebeș	200.000
672	Ciuciulete Luli	Caransebeș	200.000
673	Parohia Doclin	Prot. Reșița	752.000
674	Parohia Prigor	Prot. Băile Herculane	1.350.000
675	Parohia Bocșa Montană	Prot. Reșița	1.050.000
676	Madincea Ilie	Goleț	50.000
677	Popovici Floare și Toma	Caransebeș	50.000
678	Magdalena	Paroh. Cornereva	150.000
679	Dr. Danciu Adrian	Suedia	1.000.000
680	Călin Ion	Caransebeș	500.000
681	Ing. Bojincă Ioan	Bocșa Montană	700.000
682	Iliescu Ioan	Caransebeș	1.000.000
683	Parohia Păltiniș	Prot. Caransebeș	250.000
684	Harmian Olga	Evreică, Caransebeș	50.000
685	Parohia Reșița Montană	Prot. Reșița	4.000.000
686	Suru Ina	Goleț	50.000
687	Boruga Alexandru	Caransebeș	50.000
688	Popovici Mariana	Caransebeș	50.000
689	Muntean Alin și Mirela	Dalboșeț	5.000.000
690	Parohia Broșteni	Prot. Oravița	500.000
691	Munteanu Paula și Eugen	Caransebeș	200.000
692	WESTIM	Caransebeș	10.000.000
693	Parohia Sasca Montană	Prot. Oravița	1.150.000
694	Baniu Alexa	Dalci	100.000
695	Parohia Buchin	Prot. Caransebeș	350.000
696	Pr. Simeria Rusalin	Caransebeș	200.000
697	Parohia Vârciorova	Prot. Caransebeș	1.000.000
698	Dragotă Petru	Caransebeș	50.000
699	Parohia Padina Matei	Prot. Oravița	700.000
700	Fam. Crengan	Caransebeș	50.000



Colectivul redacțional:

Președinte: – P.S. Dr. LAURENȚIU STREZA
Episcopul Caransebeșului
Redactor resp.: – Pr. Vicar Ioan Petra ș
Membri: – Prot. Dr. Vasile Petrica
– Pr. Prof. Dr. Sorin Cosma
– Pr. Prof. Drd. Ionel Popescu
– Diac. Nicolae Mirișan
– Adrian Popescu
Tehnoredactor: – Cristian Frențiu

Tehnoredactare computerizată și tipărire:

TIPOGRAFIA DIECEZANĂ
1650 — CARANSEBEȘ
Str. Mihai Viteazul nr. 11
tel.: 055/229412, fax: 055/229402
e-mail: episcop@cs.ro

(continuare în numerele următoare)

DIN SUMAR:

- **Popas aniversar:**
Prea Fericitul TEOCTIST,
Patriarhul României
/ p. 4;
- **Cuvânt chiriarhal:**
SFÂNTA ȘI DUMNEZEIASCA
LITURGHIE (III)
/ p. 5–6;
- **Prot. lector dr. Vasile Petrica:**
Problematica tineretului în fața
responsabilității Bisericii
/ p. 7;
- **Î.P.S. Serafim:**
Fundamentele vieții creștine (I)
/ p. 8–10;
- *Solie ecumenică în Italia*
/ p. 11;
- **Eminesciana–2000**
/ p. 13–17;
- **Artă și cultură**
/ p. 18–19;
- **Eseu: Ovidiu Moceanu, Cuvântul dat**
/ p. 21;
- **Pelerin ortodox: La Cozia**
/ p. 22;
- **Părinți duhovnicești:**
Părintele PORFIRIE
/ p. 23;
- **Pagini pentru suflet: „Timotheos” –**
cel care cinstește pe Dumnezeu
/ p. 24;
- **Agenda P.S. Laurențiu**
(dec. 1999–ian. 2000)
/ p. 25–26;

Rugăciune la început de an

*Stăpâne Doamne, Dumnezeu
nostru, Izvorul Vieții și al nemuririi,
Făcătorul a toată făptura văzută și
nevăzută, Care ai pus vremurile și
anii întru a Ta stăpânire și îndreptezi
toate cu economia Ta cea cerească și
întru tot bună, mulțumim Ție pentru
îndurările minunate pe care le-ai
făcut asupra noastră, în toată vremea
trecută a vieții noastre și Te rugăm,
întru tot îndurate, Doamne: binecu-
vintează cununa anului ce a sosit cu
bunătatea Ta.*

*Dăruiește de sus bunătățile Tale
la tot poporul Tău: sănătate și mân-
tuire și întru toate bună sporire. Sfân-
tă Biserica Ta, țara noastră și toate
orașele și satele izbăvește-le de toată
reaua întâmplare, dăruindu-le pace
fără tulburare. Ca să ne învrednicim
totdeauna a aduce Ție mulțumire, Pă-
rintelui Celui fără de început, împre-
ună și Unuia-Născut Fiului Tău și
Preasfântului și de viață făcătorului
Tău Duh, lui Dumnezeu Celui slăvit
întru o ființă, și a cânta preasfân-
tului Tău nume: Slavă Ție, Binefăcă-
torul nostru, în vecii vecilor.*

Amin.

Cei care doresc să se aboneze la revista „FOAIA DIECEZANĂ” o pot face direct la **redacție** (1650 — Caransebeș, Str. Mihai Viteazul nr. 11), sau prin intermediul **Protopopiatelor** din cuprinsul Episcopiei Caransebeșului (Reșița, Caransebeș, Oravița și Băile Herculane). Costul unei reviste este de **8.000 lei**, în cazul ridicării acesteia de la redacție sau de la sediul Protopopiatelor, iar abonamentul prin poștă (cuprinzând și taxele poștale) este de **45.000 lei** pe un an (6 numere duble). Suma respectivă se poate trimite prin mandat poștal pe adresa redacției (**cont nr. 2411.1 — 39.1 / ROL — B.C.R.**), cu specificația „**abonament FOAIA DIECEZANĂ**”.

Prea Fericitul Părinte TEOCTIST, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Repere biografice

7 Februarie 1915 — se naște, în satul Tocileni, județul Botoșani, din părinții Dumitru și Marghioala Arapașu, ca al nouălea din cei zece copii ai acestora. Primește la botez numele de Teodor.

1921–1927 — Școala primară.

1928, Duminica Tomei — Intră ca frate în Sihăstria Voronei.

1929, Octombrie — Este chemat la Mănăstirea Vorona.

14 Septembrie 1931, Ziua Sfintei Cruci — Admis la Seminarul monahal de la Mănăstirea Neamț.

1932–1940 — Urmează cursurile Seminarului monahal de la Mănăstirea Cernica.

6 August 1935 — Depune voturile monahale la Mănăstirea Bistrița-Neamț, primind numele Teoctist.

4 Ianuarie 1937 — Este hirotonit întru ierodiacon.

1940–1944 — Urmează cursurile Facultății de Teologie în cadrul Universității din București.

1945 — Este declarat licențiat în Teologie, primind calificativul „magna cum laude”.

1 Martie 1945 — Transferat, la cerere, ca ierodiacon la Catedrala mitropolitană din Iași.

25 Martie 1945 — Hirotonia întru ieromonah.

Martie 1946 — Mare eclesiarh al Catedralei mitropolitane din Iași, Exarh al mănăstirilor.

1948 — vicar administrativ al Mitropoliei Iașilor. Primește rangul de arhimandrit.

28 Februarie 1950 — Este ales de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, la propunerea Patriarhului Justinian, episcop vicar patriarhal.

5 Martie 1950 — Hirotonia în treapta Arhieriei, în Catedrala Sfântul Spiridon Nou din București, de către patriarhul Justinian, mitropolitul Firmilian al Olteniei și episcopul Chesarie al Dunării de Jos.

1950–1954 — Rector al Institutului Teologic de grad universitar din București.

28 Iulie 1962–28 Ianuarie 1973 — Episcop al Aradului, Ienopolei și Hălmeagului.

28 Ianuarie 1973–25 Septembrie 1977 — Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei.

9 Noiembrie 1986 — Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

1999 — Este ales membru de onoare al Academiei Române.



Prea Fericite Părinte Patriarh,

Dragostea și grija Bunului Dumnezeu față de Biserica Sa dreptmăritoare se răsfrânge cu îmbelșugare și peste cei aleși, din neam în neam, să slujească la Sfintele Altare și în inimile însetate de mântuire ale credincioșilor.

Între cei chemați întru slujirea Bisericii neamului nostru românesc V-a ales, din fragedă pruncie Cel Atotputernic, rândundu-Vă har peste har și lungime de zile, iar acestei sfinte chemări i-ați răspuns, împlinind cuvântul Scripturii care zice: „Vorbește Doamne, robul Tău ascultă” (I Regi, 3, 10).

Acum, când Vă bucurați de binecuvântarea Sfintei Treimi la aniversarea a 85 de ani de viață și a 50 de ani de arhierie, dreptmăritorii creștini ai Bisericii noastre Ortodoxe Vă aduc luminosul priinos de curată recunoștință.

Această binecuvântată aniversare a Prea Fericii Voastre este răsplata de care V-a învrednicit Tatăl Cel ceresc pentru bineplăcuta slujire adusă Bisericii lui Hristos, ca cel de al 5-lea vrednic Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Cu smerită și filială ascultare, Vă rugăm, Prea Fericea Voastră, să primiți cu ocazia acestei alese aniversări, întreaga noastră prețuire pe care V-o purtăm, noi și fiii noștri duhovnicești din Episcopia Caransebeșului.

Dumnezeu Cel în Treime slăvit, Căruia i-ați închinat, prin sfântă slujire, întreaga viață a Prea Fericii Voastre, să Vă rânduiască dumnezeiasca Sa binecuvântare, cu multă sănătate, fericire și zile îndelungate.

**Să ne trăiți întru mulți și fericiți ani,
Prea Fericite Părinte Patriarh!**

Cu adâncă și smerită metanie,

✙ LAURENȚIU,

f. Laurențiu

Episcopul Caransebeșului

SFÂNTA ȘI DUMNEZEIASCA LITURGHIE

– III –

4. În care zile din săptămână și în ce moment din cadrul unei zile se poate săvârși Sfânta Liturghie ?

În epoca apostolică, după mărturiile biblice, „frângerea pâinii”, adică *Sfânta Liturghie* se săvârșea „în fiecare zi” (Fapte 2, 46). Această tradiție primară se păstrează și astăzi în *mănăstiri* și în *catedralele episcopale*, unde deservesc mai mulți slujitori, putându-se împlini atât cerințele spirituale ale comunității respective, cât și cele legate de pregătirea liturghisitorilor, pentru săvârșirea Sfintei Liturghii.

Ziua liturgică prin excelență, cu un profund caracter pascal și trinitar, este *Duminica*, ziua întâi a creației lumii, zi în care a înviat Hristos și s-a întemeiat Biserica Sa, la Pogorârea Duhului Sfânt. „*Așadar, — precizează Părintele Prof. Ene Braniște — Duminica este ziua de bucurie, în care prăznuim comoara tuturor harurilor date nouă de Dumnezeu, adică zidirea lumii de către Dumnezeu-Tatăl, răscumpărarea ei prin Dumnezeu-Fiul și sfințirea ei prin Dumnezeu-Sfântul Duh*” (*Liturghia generală*, ed. II, p. 146).

În structura *anului liturgic*, Sfânta Liturghie marchează și încununează, pe lângă sărbătoarea săptămânală, *duminica*, și marile *praznice împărătești*: cele cu dată schimbătoare, legate de *Învierea Domnului*, care conferă un caracter pascal întregului an bisericesc, și cele cu dată fixă, legate direct de *Întruparea Mântuitorului* și de activitatea Sa mântuitoare, cât și de viața *Maicii Domnului*. La acestea se adaugă și sărbătorile închinat *Sfinților Îngeri*, *Sfinților* mai importanți și *Sfintei Cruci*.

Datorită importanței sale pentru viața creștină, Sfânta Liturghie se poate săvârși și la cererea credincioșilor, pentru diferitele lor nevoi, în orice zi din săptămână, în afara zilelor de post total sau ajunare, numite *zile aliturgice*, cum sunt: *Vinerea Patimilor*, primele două zile, *luni și marți*, ale *Postului Mare*, *miercuri* și *vineri* din Săptămâna brânzei, *vinerea* dinaintea *Crăciunului* și a *Bobotezei*, când aceste praznice cad duminica sau luna.

Sfânta Liturghie se săvârșește în prima parte a zilei, după răsăritul soarelui, moment în care au avut loc Răstignirea Domnului și Pogorârea Duhului Sfânt. Numai la marile praznice cum sunt

Învierea, Nașterea și Botezul Domnului, păstrându-se tradiția primară, Sfânta Liturghie se săvârșește în a doua parte a nopții.

5. Când sunt săvârșite cele trei Liturghii ortodoxe în cursul anului bisericesc?

Cele trei Liturghii existente astăzi în uzul liturgic al Bisericii Ortodoxe, numite și *Liturghiile bizantine*, pentru că s-au dezvoltat în Bizanț, nu se concurează, ci se completează una pe alta în cursul anului liturgic, fiind exclusă, de asemenea, alegerea lor la libera apreciere a săvârșitorului.

— *Liturghia Sfântului Vasile cel Mare*, datorită rugăciunii Sfintei Jertfe, adică a „anaforalei” sale foarte ample, a ajuns din *Liturghia „de toate zilele”* să se săvârșească numai de zece ori pe an: în primele cinci duminici ale *Postului Mare*, în ziua praznicului *Sfântului Vasile* (1 ianuarie), în *Joia Patimilor*, în *Vinerea Mare* și în *ajunul Crăciunului* și al *Bobotezei*, dacă acestea nu cad sâmbăta sau duminică. În caz contrar, *Liturghia Sfântului Vasile* se săvârșește în ziua praznicului, iar în *ajun* cea a *Sfântului Ioan*.

— *Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur* a devenit, de la sfârșitul primului mileniu creștin, cea mai des folosită, adică *Liturghia tuturor duminicilor*, sărbătorilor și zilelor de peste săptămână ale anului bisericesc, în care nu se săvârșește una din celelalte două.

— *Liturghia Darurilor mai înainte sfințite* sau a *Sfântului Grigorie Dialogul* se săvârșește numai în *Postul Mare*, *seara*, în zilele de peste săptămână, de *luni până vineri*, cu excepția zilelor aliturgice și a praznicului *Bunevestiri*. Ea nu este o liturghie euharistică, lipsindu-i anafora, adică sfințirea *Darurilor*, ci este o slujbă specială, de o frumusețe aparte, alcătuită din prima parte a rânduiei *Vecerniei*, unită cu rânduiala *împărtășirii* din cadrul *Sfintei Liturghii* cu *Sfintele Daruri „sfințite mai înainte”*, la *Liturghia* din duminica precedentă. Se împacă astfel sobrietatea și asprimea postului, prevăzută de canoanele 49 și 51 ale sinodului de la *Laodicea* (364–384), care opresc săvârșirea *Liturghiei euharistice*, generatoare de mare bucurie, în aceste zile de căință și ajunare din *Postul Mare*, cu dorința celor care vor să primească și în aceste zile *Sfânta Împărtășanie*, ca *hrană* și *întărire spirituală*. ➡



După Părintele Alexandru Schmemmann, alternanța dintre *Liturghia euharistică*, solemnă și pascală, din zilele de sâmbătă și duminică, și *Liturghia Darurilor mai înainte sfințite*, stimulatorie a ostanelilor ascetice, din celelalte zile ale săptămânii din cadrul Postului Paștilor, exprimă modul dumnezeiesc în care sunt unite cele două sentimente diametral opuse, *bucuria cu smerenia și întristarea*, în acea „*tristețe radioasă*”, care ne pregătește pentru bucuria cea mare a Învierii Domnului.

6. Unde se poate săvârși Sfânta Liturghie?

Locul destinat săvârșirii Sfintei Liturghii este *locașul bisericii*, ca loc *sfințit și sfințitor*.

Încă de la alegerea și stabilirea lui, *locul* pe care se va ridica locașul de închinare este *sfințit*, fiind *scos din uzul comun și oferit lui Dumnezeu*, prin *rânduiala punerii pietrei de temelie*. După terminarea lucrărilor de zidire și împodobire, *biserica este sfințită* de către arhieru, prin „*zidirea sfântului altar*”, adică prin pregătirea sfintei mese pentru a deveni *jertfelnic*, simbolizând *ieslea Nașterii, Mormântul Domnului și Cina cea de Taină*. Într-o nișă special rânduită, în mijlocul Sfintei Mese, se vor pune pârțile din *moaște de sfinți*, eroi ai credinței creștine, pe mormintele cărora se săvârșea Sfânta Liturghie în Biserica primară. După spălarea mesei, cu apă și săpun, înmiresmarea ei cu apă de trandafiri și consacrarea ei prin ungere cu Sfântul Mir, în cele patru colțuri ale ei se vor pune *icoanele celor patru evangheliști*, prin mărturia cărora a ajuns, în cele patru laturi ale lumii, învățătura mântuitoare a lui Hristos. Pentru ocrotirea acestor miresme și odoare sfinte se va pune, mai întâi o învelitoare din pânză, care se va strânge și sigila pe piciorul mesei, simbolizând giulgiurile cu care a fost înfășurat și pus în mormânt Domnul.

Pe masa Sfântului Altar se va păstra permanent *Sfântul Antimis*, care este o bucată de pânză pe care s-a imprimat scena punerii în Mormânt, simbolizând Mormântul Domnului, *obiect fără de care nu se poate săvârși Sfânta Liturghie*. În Sfântul Antimis, ca și în Sfânta Masă, s-au pus, într-un săculeț, *moaște de sfinți*, fiind *sfințit și semnat* de

episcopul locului, ca semn al comuniunii sale liturgice și canonice cu preoții eparhiei, ca delegații săi permanenți.

Peste Sfântul Antimis se așază *Sfânta Evanghelie*, care Îl simbolizează pe *Hristos*, iar alături, în partea superioară, *Sfânta Cruce*, simbolul jertfei mântuitoare și *Chivotul*, în care se păstrează *Sfânta Împărtășanie* pentru bolnavi și *Sfântul Mir*.

Astfel, *Sfântul Altar*, cu *jertfelnicul său*, pe care se va săvârși jertfa euharistică, simbolizând Golgota, devine locul unde se focalizează și de unde radiază *sfințenia* în locașul bisericii.

De Sfântul Altar sunt legate și celelalte părți ale sfântului locaș, *naosul* și *pronaosul*, unde stau credincioșii ca într-o „*corabie a mântuirii*”, care navighează pe valurile vieții spre patria cerească.

Biserica, locaș sfințit, este și unul *sfințitor*, un adevărat *laborator al sfințeniei*, unde credincioșii

primesc cele șapte *Sfinte Taine*, adică acele lucrări văzute, instituite de Mântuitorul Hristos, prin care ni se împărtășește harul nevăzut al Duhului Sfânt, absolut necesar mântuirii.

Există o legătură intimă între lucrările sfințitoare ale Bisericii și părțile locașului de închinare unde sunt administrate acestea.

Din *pronaos*, unde sunt primite primele două taine de inițiere creștină, *Botezul și Mirungerea*, se pătrunde în *nava bisericii*, unde sunt administrate *Spovedania, Cununia și Maslul*, ajungându-se în fața ușilor împărătești, unde se primește *Sfânta Euharistie*, păstrându-se pentru altar *Hirotonia*.

În cazuri de nevoie sau în lipsa locașului de închinare consacrat, fiind absolut necesar *Sfântul Antimis*, Sfânta Liturghie se poate săvârși și în alte locuri sau spații amenajate, *altare de vară* sau chiar *locuri improvizate*, cu diferite ocazii festive, cum sunt *hramurile*, pentru a putea participa un număr cât mai mare de credincioși.

✙ **Dr. Laurențiu Streza,**
Episcopul Caransebeșului



Problematica tineretului în fața responsabilității Bisericii

Tineretul constituie marea investiție a societății fiindcă fiecare popor își dorește să aibă un tineret viguros sub raport fizic și spiritual, fapt care constituie garanția unei descendențe firești. Dar, în general, prin toate mijloacele de comunicare găsim din partea *gerontocrației* îndeosebi critici, insatisfacții și reproșuri la adresa tineretului. Nu se prea aud voci care să pătrundă obiectiv realitățile și când ele totuși apar, posedă un ton condescendent a cărui țintă vizează sfera unei așa-zise îngăduințe.

Dar, pentru că problematica tineretului nu este doar a lor, ci a societății întregi, cunoaștem că Occidentul a trăit spasmele căutărilor acumulând, într-o deplină libertate, o experiență care poate să ne fie și nouă numai benefică. Unul din liderii spirituali occidentali a emis câteva explicații pertinente, dintre care amintim următoarele: „*Mai întâi avem tineretul pe care îl merităm. Și tinerii de azi (...) nu sunt iubiți cu adevărat. Ei nu au fost iubiți și doriți pentru ei înșiși. Am intrat într-o perioadă în care Occidentul este steril fiindcă el nu primește tineretul ca pe un dar de la Dumnezeu, ci ca pe niște urmași. Atunci când primim tineretul ca pe un dar de la Dumnezeu, prima noastră datorie este aceea de a-i transmite dragostea, viața și valorile în care credem. În vremea noastră Occidentul își oferă copiii la fel cum își oferă mașinile. Astfel copilul devine un obiect pe care îl refuzăm. (...) Ei știu că nu sunt iubiți, nici doriți pentru ei înșiși și că nu au locul lor. Deci, ei nu vor să preia valorile pe care am vrea să le transmitem, deoarece simt că aceste valori îi resping. Dacă vrem ca tineretul să aibă credință, trebuie ca el să fie iubit.*”¹

Aprecierea este corectă și nu putem decât să subscriem la ea, însă cu câteva completări. Înainte de toate, tineretul se simte în continuare frustrat și amenințat. Sentimentul frustrării vine din convingerea că direcțiile de viitor ale societății nu vizează o curbă ascendentă prin care să li se asigure un viitor demn, ci se tinde programatic spre o societate de consum. Și cum aceasta crează victime cu predilecție în rândul tineretului ducând la proliferarea delincvenței juvenile și a consumului de droguri, tineretul se simte amenințat și implicit marginalizat. Acest Moloh al modernismului devorează tocmai ceea ce este cel mai scump sufletelor noastre, tineretul. În această situație se impune ca tineretul să fie pregătit corespunzător pentru viață, oferindu-i-se forța de a rezista corespunzător în fața ispitelor timpului și unul din remediile cele mai benefice este preocuparea de a li se forma un *caracter religios-moral*. În continuare, prezentăm observațiile aceluiași teolog apusean, pe care l-am citat și care adaugă: „*Nu putem face din creștinism o activitate sacerdotală. Credința nu se întărește așa cum se pot întări cunoștințele luând ore de matematici sau germană. Creștinismul atinge existența în ansamblul ei și tinerii simt acest lucru și atunci când credința nu impregnează întreaga existență, ei descoperă ușor contradicțiile dintre aspirațiile lor spirituale și viața concretă a adulților.*”²

Tineretul, fără a-și sprijini nădejdea pe temelia crucii, nu are nici o șansă de izbândă, cum se exprima vestitul Bossuet. Înșușirile psihofizice, formate în școala lui Iisus, le oferă rezistența în fața vicisitudinilor care planează asupra omului. Dar și un asemenea drum își are capcanele sale oferite cu nonșalanță de spiritele excentrice și pseudo-religioase. Faptul a fost trăit și sesizat de Occident. „*Nu este vorba de a crea o contrasocietate creștină izolată. Aceasta a fost tentația unor hippies și marginalizați din 60–70 care au încercat să se pună în afara unei societăți pe care o refuzau. Și în fața caracterului nemilos al societății noastre, toate deșteptările religioase sunt tentate de acest fel de fugă. Creștinilor nu li se cere să fugă, ci să facă mai mult pentru a face alfel. Trebuie multă energie pentru a iubi un dușman, pentru a-l combate. Le trebuie un surplus de iubire, o altfel de trăire a iubirii care să le permită să supraviețuiască acolo unde iubirea e negată, și care să le dea posibilitatea de a fi niște semne ale iubirii pentru alții care nu știu ce înseamnă a iubi.*”³

Viața se derulează pe făgașul multor necunoscute și incertitudini și tinerii știu că nimic nu se oferă gratis și că independența de la un anumit prag este o himeră. Or, în fața acestor crude realități e necesară intuiția de a pătrunde corect faptele, de a le delimita consecințele și de a scruta posibilele perspective. Ca o prioritate absolută, în mecanismul manifestărilor în duhul sacralității, să troneze *cinstea*. Nu este nici comod și nici simplu să-ți menții aura unei asemenea verticalități. Mai frumos a reușit să formuleze un filosof contemporan, astfel: „*Omul cinstit nu este complicele nimănui, indiferent ce preț ar avea de plăti pentru asta. El nu minte nici de frică, nici ca să tragă foloase, nici măcar să fie interesant. Totodată, el nu spune despre nimeni ceva rău ca să-l defăimeze, nici nu răspândește informații necontrolate. Pe de altă parte, cinstea ne cere să nu ne arătăm drept ceea ce nu suntem, adică să nu fim fățarnici sau duplicitari, unul în taină și altul față, unul acasă și altul în public, unul față de cei puternici și altul față de cei slabi, deci să nu înșășim despre noi o imagine falsă. E drept că lucrul acesta cere multă cunoaștere de sine, iar lumea e plină de impostori înconștienți de impostura lor, pradă unei convenabile ignoranțe de sine, oameni care, fără să-și dea seama, duc o existență imaginară, pentru că, tot înconștient, le este mai bine așa. Iar dacă le spui adevărul, indignarea lor n-are margini. Omul cinstit nu minte nici despre viitor, cu alte cuvinte nu spune că va face un anume lucru, pentru ca apoi să nu-l facă. Își ține totdeauna cuvântul. Dar mulți, Doamne, cât de mulți, nu și-l țin, și nu neapărat dintr-un calcul rece, ci din ușurătate, din euforia de o clipă de a se arăta săritori și generoși.*”⁴

În această radiografie a sufletului care își dezvăluie cu splendoare posibila frumusețe a sa, un loc îl ocupă, după moștenirea genetică, și educația. Pentru că „*deprinderile pot fi în mare parte determinate de factorii ereditari, ca aptitudini native. Ele pot fi apoi rezultatul imitației și al influenței mediului ambiant, mai ales al părinților sau al prietenilor... dar mai presus de orice, deprinderile se pot forma prin educație, prin deliberarea rațională, prin orientarea voinței ca putere a sufletului spre un scop superior și prin determinarea sentimentelor să încălzească sufletul spre acțiune.*”⁵ Aici este locul unde se întâlnește Familia cu Biserica și Școala, cu deosebirea că cea din urmă lucrează la mintea celor mici, pe când Biserica clădește permanent și la sufletul adulților, pentru că suntem tot timpul ucenici la Școala fără de temen a lui Iisus.

Prot. lector dr. Vasile PETRICA

Note bibliografice:



¹ Cardinal Jean-Marie Lustiger, *Osez vivre*, art. *La jeunesse que nous méritons*, Edit. Le Centurion, Paris, 1985, p. 123.

² *Ibidem*, p. 125.

³ *Idem, ibidem*.

⁴ Petru Creția, *Luminile și umbrele sufletului*, Edit. Univers enciclopedic, București, 1995, p. 32.

⁵ Pr. prof. dr. Sorin Cosma, *Cumpătarea în etica filosofică antică și în morală creștină*, Edit. Helicon, Timișoara, 1999, p. 317.

Î.P.S. SERAFIM

FUNDAMENTELE VIEȚII CREȘTINE

(Conferință ținută cu ocazia Congresului Fraternității Ortodoxe din Europa Occidentală, 1-3 nov. 1996 — FRANȚA)

Introducere

Subiectul care mi-a fost cerut pentru această conferință la Congresul Fraternității ortodoxe din Europa occidentală este deja bine cunoscut de toți. Nu vreau deci să vă plictisesc cu cuvinte care ar repeta ceea ce tot creștinul știe prin *cateheza* pe care o primește în *parohia* sa. Răspunzând invitației organizatorilor acestui Congres și pentru a introduce ceea ce se va lucra în cadrul atelierelor, aș vrea să vă prezint aceste «*fundamente ale vieții creștine*» sub *perspectiva actualității*.

Există poate persoane care cred despre creștinism, și în special despre Ortodoxie, că sunt în dezacord cu lumea de astăzi și despre cuvântul Evangheliei că nu mai corespunde realității contemporane. Noi credem, dimpotrivă, că Tradiția Sfinților Apostoli și a Sfinților Părinți constituie tot ceea ce poate fi mai actual și mai potrivit oamenilor din zilele noastre precum și din toate timpurile. Sufletul omului este în mod natural creștin, spunea *Tertulian*, iar un duhovnic din zilele noastre adaugă: Ortodoxia este însăși firea omului.

Duhul Sfânt ne dezvăluie veșnica tinerețe nu numai a «creștinismului», ci a lui Hristos Însuși și a Bisericii Sale. Știm că trebuie curaj pentru a spune aceasta; și acest curaj ne este inspirat de ceea ce este miezul de foc al Bisericii Apostolilor și Părinților: Învierea, fundament substanțial al vieții creștine și, fără știrea ei poate, a întregii vieți umane și cosmice.

Învierea este cea care actualizează credința creștină. *Hristos Cel Înviat* și numai El răspunde frământărilor omului de azi afundat fără știrea lui în iadul și în întunecimea necunoștinței de Dumnezeu și în robia a tot felul de patimi care îl otrăvesc de moarte. Această distanță pe care o constatăm între Biserică și lume, nu este semnul dezacordului său, sau al nepotrivirii la lume. Nu



SERAFIM este un simptom al slăbiciunii Bisericii, ci este starea sa normală, căci creștinii fiind în lume, nu sunt ai lumii. Biserica trăiește cu umilință și cu compasiune «în lume», în iadul lumii, «*fără să deznădăjduiască*» cum zice *Sf. Siluan Atonitul*, ținând aprinsă lumina credinței în întunericul necredinței. Locul dragostei este în iad. Acolo și de acolo ea strălucește și mai mult ca putere a Învierii.

Aș dori să prezint cele de mai sus, nu cu pretenția de a învăța pe cineva, ci ca expresie a responsabilității mele pastorale: vreau să spun despre credința ortodoxă că este capabilă de a înțelege o oarecare *experiență a iadului* pe care o face omul de azi; această experiență poate să mărturisească fără a se epuiza, despre *noutatea nemuritoare a Întrupării îndumnezeitoare*; ea poate în sfârșit să răspundă paradoxurilor celor mai îngrijorătoare ale condiției umane, asumând *antinomia Crucii*.

I. Manifestarea iadului în zilele noastre

Putem spune, chiar dacă pare banal, că secolul douăzeci este epoca marcată de o circulație a informațiilor cu totul nouă și aceasta pentru ansamblul întregii noastre planete. N-aș spune numai că acest secol este mai crud, mai barbar, mai inuman decât cele precedente. Ci și faptul că în zilele noastre lucrurile *se știu*. Nu cu mult timp în urmă, se putea trăi la câțiva kilometri de un lagăr de exterminare ignorându-l de bună credință. Astăzi faptele josnice se cunosc imediat după săvârșirea lor. Problema care se pune conștiinței creștine este următoarea: cine dezvăluie păcatul? Dumnezeu sau Satana? Și încă: ceea ce știm despre propriul nostru păcat nu este totuși prea superficial? Știm noi totul despre rău?





A Rolul mijloacelor tehnice de informare este cu totul nou. Epoca noastră, epoca radioului, a telefonului, a comunicațiilor aeriene și spațiale, se ilustrează prin tot felul de instrumente informatice care în însăși sânul familiei trădează ceea ce până acum se ascundea. Epoca noastră este într-un anumit sens o epocă a adevărului, chiar dacă numai fenomenologia răului este astfel semnalată. În realitate răul, neavând esență, nu poate fi perceput decât ca un fenomen, aparență, simptom, suferință morală sau psihică, dar adesea și ca insensibilitate și inconștiență.

a) Nu este mai puțin adevărat că, precum adesea se spune astăzi, **lumea a devenit un sat**. Și în această lume-sat, tot sau aproape totul se știe. Satul-Pământ nu mai poate să ascundă aproape nimic din viciile sale, din greșeli, din erori și din maladiile care se dezvoltă în sânul său. De multe ori el nu vrea să ascundă nimic din viciile sale, ci le dezvăluie fără pudoare și le etalează, numindu-le virtuți.

În general răul se face cunoscut în puterea sa, cu toate aparențele biruinței. Cine nu cunoaște fărâmișarea indefinită, atomizarea comunităților religioase, contaminarea fenomenului sectar, logica diabolică a schismei în însuși sânul Bisericii lui Hristos? Cine poate ignora formele de integrism religios, boală care nu atinge doar Islamul?

Ceea ce exista lângă noi, fără știrea generației trecute, este dezvăluit acum. Cum să nu ne gândim, în mod cinstit și fără exagerare, la cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos, Stăpânul istoriei? *«Nimic nu este acoperit care să nu se descopere, zice El, și nimic ascuns care să nu fie cunoscut»* (Lc. 12, 2). *«Rumoarea istoriei se amplifică»*, scria Vladimir Rozanov în *Apocalipsa timpurilor noastre*. Răul care era ascuns, discret și tăcut este recunoscut, denunțat sau justificat în mod zgomotos pe ecranele anului 2000. În curând, după cuvintele și faptele nelegiuite ale oamenilor, li se vor dezvălui și gândurile: ele vor produce o zarvă infernală.

b) Această descoperire este descoperirea unei «lumi a morții». «Sufletele moarte» despre care vorbește Gogol sunt cele ce au comis atrocitățile gulagurilor de stânga și de dreapta, cele ale comercianților de pornografie pe Internet, cele ale traficanților de copii. Milioane de copii sunt asasinați prin avort în fiecare an în unele țări. Familia, distrusă prin adulter și divorț epidemic,

este supusă torturii. Pentru a le deschide poarta Comunității europene, Consiliul Europei impune țărilor din Est legalizarea homosexualității, simbol al iubirii de sine în vremurile noastre.

Păcatul se înmulțește, iar dragostea pare a se răci fără încetare. Rugăciunea slăbește. Noi, episcopii și preoții trăim adesea în neglijență și căldicie, atât de adesea lipsiți de spirit misionar, ascunzându-ne identitatea sub haine civile. Iar cei botezați, pe care îi scandalizează păcatul păstorilor lor, se compromit cu lumea. Sfântul Apostol Pavel descrie această situație:

«În timpurile din urmă veni-vor vremuri grele. Că oamenii vor fi iubitori de sine, iubitori de argint, lăudăroși, trufași, blasfemiatori, neascultători de părinți, nerecunoscători, pângăritori, fără inimă, neînduplecați, clevețitori, neînfrânați, cruzi, dușmani ai binelui, trădători, obraznici, orbiți de trufie, iubitori mai mult de plăceri decât de Dumnezeu, având înfățișarea credinței celei bune, dar tăgăduindu-i puterea» (2 Tim. 3, 1-5).

c) Mi se pare că nu este naiv să ne aducem aminte că lumea în care trăim este o *lume decăzută*. Aceasta este o realitate și va rămâne până la sfârșitul veacurilor. Ceea ce se revelează sub ochii noștri stupefiați este «structura diabolică a lumii», de care vorbește **patriarhul Ignatie IV**. Prințul acestei lumi lucrează, dând naștere peste tot și poate mai ales în Biserică, la dezbinare, la sciziune sub toate formele și la vrajbă între frați de sânge și de credință.

B Tabloul incomplet și superficial pe care l-am schițat este în profunzimea sa o **revelație insuportabilă** care afundă pe unii în agonia unei disperări veșnice.

a) De fapt, spectacolul atât de mult difuzat al unui «rău totalitar» poate produce un șoc de nevindecă. **Eugen Ionescu** a arătat mecanica ridicolă și jalnică a unei societăți al cărui Sens s-a retras — lume fără Logos, lume demoniacă și infernală. Ispita de a ceda nihilismului este mare nu numai la **Cioran**, ci și la mulți din contemporanii noștri. Dacă ne-am limita la aceste aparențe, am ajunge la disperare.

b) Disperarea zilelor noastre își are simbolul în **sinuciderea epidemică: Sinuciderea ca profesie** este titlul unei cărți recente. Conștienți de circumstanțele care atenuează responsabilitatea celui ce-și pune capăt zilelor trebuie să spunem că





ispita de a se distruge este satanică. Sinuciderea pe care o putem numi «patologică», provine din iluzia diabolică care-l face pe om să creadă că nu mai este altă soluție la impasul său și la absurditatea vieții sale și a lumii, decât de a deveni ucigaș de sine. Sinuciderea «ideologică» exprimă pretenția de a afirma libertatea sa și autosuficiența sa și în orice caz de a nega pe Dumnezeu...

c) În toate acestea, **lipsa unor îndrumători** duhovnicești (creștini), capabili să arate de o manieră vie și optimistă «fundamentele vieții creștine», se face atât de mult simțită. În fața domniei lui Satana, maestru al iluziei și al falsului, paternitatea divină pare absentă sau în orice caz prea discretă. Harisma stareților ca și dragostea multora se micșorează și iată-i pe frații noștri confrunțați cu spectacolul corupției universale, lipsiți de îndrumători, pribegind cu brațele întinse ca orbii, pradă profeților mincinoși ai acestui timp.

Ciadul este captivitate, iar azi condiția umană este cea a unei făpturi captive «**culturii păcatului**», după expresia **Părintelui Sofronie**. Ce mai putem spune despre «fundamentele vieții creștine» când toată civilizația este zidită pe fundamente diametral opuse?

a) **Sistemul economic** al civilizației noastre planetare este bazat, după cum o știm, pe *egoism*. Se crează pentru a se satisface *pofta* prin noi produse, pentru a satisface nevoi care nu existau și care stimulează până la patologic pe cele ce existau, în special pulsuniile sexuale. «**Principiul plăcerii**» este fundamentul acestei civilizații a liberalismului economic. El inspiră extraordinarul *instrument al publicității prin imagine*.

Duhovnicii noștri ne-o aduc aminte: *patima* este «nivelul cel mai jos la care poate cădea omul»; este «**robie**». În ea se manifestă o sete fără măsură, setea de infinit deturnată către ceea ce nu o poate satisface niciodată. În patimă omul se umple cu neant, după **Părintele Dumitru Stăniloae**.

b) Captiv al imaginii, omul de azi lipsit de fundamentele vieții și care vin din experiență, ale vieții în Hristos, pierde nu numai sensul binelui și al răului, ci și **sensul păcatului**, adică *responsabilitatea înaintea lui Dumnezeu*. Universalitatea triumfătoare a răului, aservirea la iluziile culturii ambiante și nihilismul disimulat, zdruncină sufletul neîntărit și tocesc în el conștiința de ceea ce place lui Dumnezeu. *Permisivitatea societății și a unor*

comunități creștine influențate de duhul acestei lumi, descurajează nevoia duhovnicească.

Se uită că Hristos n-a venit să strice Legea. Aceasta este necesară atâta timp cât omul n-a dobândit libertatea Duhului Sfânt. Lipsit de Lege sau confruntat cu relativitatea legilor morale sau cu tăcerea vinovată a șefilor săi spirituali, omul secolului XX nu mai are uneori nici cea mai mică idee de ceea ce poate să-i zidească propria-i persoană; el nu mai suportă adesea nici o *constrângere*, nici o *exigență*, nici un *efort*. «Cultura păcatului» dezumanizează omul, nu-i stimulează libertatea; și astfel acesta renunță la mântuire.

c) **Iadul ideilor false**, al prejudecăților, al contrafacerilor creștinismului este adesea deznădăjduitor. Se regăsește și o captivitate întreținută de către «prințul acestei lumi». *Fiecare își face din convingerile sale individuale un idol*, refuzând orice contradicție și orice *verificare*. Printre creștini și chiar printre ortodocși sunt persoane care mențin un *elitism* sau un *individualism anticlerical*, idolatrizând cultura și confundându-o cu Credința. Când adevărul nu mai este expresia iubirii, iadul și captivitatea înșelăciunii dau naștere sectarismului. Atunci, chiar și o dogmă poate deveni închisoare și idol. Mulți dintre contemporanii noștri agnostici, creștini nominali sau practicanți, marcați pe viață de aceste prejudecăți și de mândria de a avea dreptate, pribegesc duhovnicește în izolarea falsei libertăți.

Toată lumea cunoaște mai mult sau mai puțin aceste rele. Să ne fie cu iertare dacă am subliniat unele evidențe naive. Noi nu vorbim ca niște profeți ai răului sau ca judecători ai acestui timp. De fapt nimeni nu ne-a instituit ca tribunal al umanității. Dar *iubirea părintească* ne apasă și ne împinge spre *frații și copiii* noștri preaiubiți în Domnul, spre cei ce-L cunosc și spre cei ce nu-L cunosc încă. Noi știm că diavolul revelează omului răul pentru a-l pierde prin disperarea păcatului împotriva Duhului Sfânt și că Dumnezeu i-l descoperă pentru a-l mântui prin lumina milostivirii Sale. Numai *Învierea* mântuiește din iad; ea este *fundamentul fundamentelor vieții creștine*.



— va urma —

solie ecumenică în Italia

Răspunzând călduroasei invitații a Excelenței Sale Angelo Bagnasco, Episcop de Pesaro, în cadrul *Săptămânii de rugăciune pentru unitatea creștină* (20–25 ianuarie 2000), P. S. Sa Dr. Laurențiu Streza, Episcopul Caransebeșului, însoțit de P.C. Pr. Constantin Berteau, consilier economic al Episcopiei Caransebeșului, a efectuat o vizită ecumenică în Italia. Redăm, în cele ce urmează, detalii din programul acestei săptămâni ecumenice:

Joi, 20 ianuarie

— ora 10: Delegația noastră, împreună cu consilierul ecumenic al Diocezei de Pesaro, don Georgio, a vizitat *Comunitatea monastică a suroilor carmelite* de la Monteluro de Tavullia (Pesaro). În cadrul dialogului avut, Prea Sfinția Sa a fost rugat să explice de ce Ortodoxia nu are mai multe ordine monahale, care este viața monahală din România, programul religios și în ce constă pregătirea preliminară pentru a deveni monah.

În aceeași zi, la ora 18, la invitația vicarului Diocezei de Pesaro delegația română a participat la o *Misă pentru unitatea creștinismului*, în Biserica „Santa Maria del Porto”, unde Prea Sfințitul Laurențiu, în cuvântul său, a salutat poporul italian, punând accentul pe dragostea și unitatea ce se poate realiza între Bisericile surori — Ortodoxă și Romano-Catolică.

Vineri, 21 ianuarie

— ora 9: A avut loc întâlnirea cu delegațiile Bisericilor Anglicane și Luterane Daneze, vizitându-se orașul Pesaro, respectiv *Primăria* orașului — unde primarul, salutând oaspeții, a spus: „mă bucur de prezența dumneavoastră aici și în special de a P. S. Sale Dr. Laurențiu din România, care ne-a captivat prin spiritul său, prezența sa devenind, de acum, o tradiție...”. Prea Sfinția Sa i-a salutat pe Primar și pe toți cei ce ostenesc la conducerea urbei, precizând că Biserica, și în România, cât și în Italia, are un cuvânt de spus și numai în unitate se va reuși să se treacă peste toate greutățile care intervin în viața obștilor.

După popasul de la Primărie, s-a vizitat Teatrul *Rossini*, Muzeul de Istorie și artă plastică, orașul vechi, Episcopia și alte obiective.

În seara aceleiași zile, la ora 21, în catedrala episcopală din Pesaro a avut



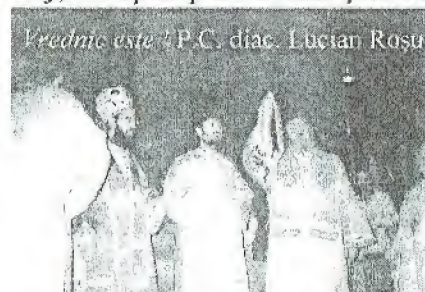
La Primăria din Pesaro

loc o impresionantă întâlnire ecumenică începută cu o procesiune a delegațiilor prezente.

Desfășurată sub auspiciile versetului biblic de la *Efeseni 1, 3*: „*Binecuvântat fie Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos Cel ce, întru Hristos ne-a binecuvântat pe noi, în ceruri, cu toată binecuvântarea duhovnicească*” — câte un reprezentant al fiecărei delegații a transmis un mesaj celor prezenți, legat de dorința unității creștinilor P. S. Laurențiu a precizat, la rândul său: „*fiindcă biserică și națiune își are specificul ei, însă sperăm într-o unitate în diversitate deoarece nu putem trece peste două milenii de tradiție creștină. Sunt câteva puncte care ne deosebesc și alte mii care converg spre unitate. Cred că primii pași spre unitate au fost făcuți odată cu întâlnirea dintre cei doi capi ai Bisericilor noastre — Romano-Catolică și Ortodoxă, iar azi facem alți pași în perspectiva dialogului iubirii frățești care ne unește pe toți*”.

Sâmbătă, 22 ianuarie

Solia română, împreună cu *Î.P.S. Iosif*, Arhiepiscop al Parisului și al Eu-



ropei Occidentale și un sobor de 14 clerici români a sosit la Genova, unde s-a

săvârșit Sf. Liturghie. În cadrul Sfintei Liturghii a avut loc hirotonia întru preot a tânărului diacon *Lucian Roșu* pe seama parohiei ortodoxe-române „Sf. Dimitrie” din această urbe italiană.

Într-o atmosferă deosebită și în armonia răspunsurilor date de corul Bisericii Ortodoxe Române din Torino, românii, care au umplut locașul sfânt, au trăit încă o dată atmosfera „de acasă” cum ne-a mărturisit unul dintre ei. Prea Sfințitul nostru episcop Dr. Laurențiu Streza a rostit un cuvânt de învățătură în care a arătat importanța și valoarea vieții spirituale chiar în condițiile specifice diasporei române. Cu acest prilej, P. S. Sa a înzestrat noua parohie cu un rând de veșminte preoțești, cărți de cult și alte obiecte liturgice.

Lăsând în urmă frumosul oraș Genova, la ora 17 am fost primiți în catedrala episcopală de însuși episcopul de Fano, împreună cu celelalte delegații pentru a ne ruga împreună pentru unitatea creștinismului.

Duminică, 23 ianuarie

P. S. Laurențiu a slujit Sf. Liturghie în capela vechiului seminar, unde enoriașii ortodocși români din Pesaro, și nu numai, se reîntâlnesc în „duhul ortodoxiei românești”. La slujbă au fost prezenți credincioși din San Marino, Rimini și Fano. Bucuria slujirii unui ierarh ortodox a fost subliniată de pr. *Tobă Ioan*, parohul din Ancona, care îi are în păstorie și pe credincioșii din toată zona Marche. După tâlcuirea Sf. Evanghelii, P. S. Sa i-a binecuvântat pe cei prezenți la slujbă și s-a bucurat pentru ocazia de a-i reîntâlni pe prietenii de la *Crucea Roșie San Marineză*.

La ora 16, într-o modernă biserică romano-catolică din *Fermignano*, episcopia Urbino, a avut loc o altă întâlnire ecumenică unde un mare grup de tineri din mișcarea focolarilor au dat un concert de muzică religioasă.

Prea Sfinția Sa a salutat credincioșii de aici și a explicat că rugăciunea pentru unitatea creștinilor este încă un mod de a ne cunoaște și a dobândi experiențe noi.

La finalul întrevederii ne-am luat rămas bun de la delegațiile Bisericii Anglicane și Luterane daneze cu speranța că vom reuși să organizăm fiecare dintre noi asemenea întâlniri.





Luni, 24 ianuarie

Împreună cu *don Georgio*, consilierul ecumenic al Episcopiei de Pesaro, am participat la o întâlnire cu clerul din Pesaro unde s-au dezbătut anumite probleme practice ce ne despart și dacă am putea găsi o cale de dialog efectiv.

P. S. Sa Dr. Laurențiu a precizat că dialogul cu Biserica Romano-Catolică poate fi rodnic dacă n-ar exista puținele piedici, printre care un loc important îl ocupă Biserica Greco Catolică din România și nu numai.

În continuare am vizitat o casă de preoți pensionari unde într-o atmosferă cordială P. S. Sa s-a întreținut cu cei ce au condus destinele Episcopiei de Pesaro până mai ieri.

La ora 19 am poposit la Parohia Sf. *Michele* din Montegaudio, păstorită de *don Giuseppe Signaretti*, consilierul economic al Episcopiei de Pesaro. La finalul acestei întâlniri părintele

Giuseppe ne-a promis ajutorul său în privința construirii noii catedrale episcopale de la Caransebeș.

Marti, 25 ianuarie

Însoțiți de un grup de preoți am vizitat mai multe parohii de munte amplasate într-un cadru natural deosebit culminând cu vizita la Mănăstirea Sf. Brancorsini.

În după amiaza aceleiași zile, însoțiți de Don Vincenzo, consilierul ecumenic al Episcopiei de Fano, ne-am întâlnit cu vicarul episcopal și cu alți preoți ai Diocezei. Seara, la parohia Sf. *Apostol Pavel*, într-o biserică ultramodernă romano-catolică, P. S. Sa a adresat un cuvânt deosebit comunității respective, apreciind că poporul român și cel italian au atâtea lucruri să-și împărtășească și putem, pe calea credinței, împreună, să găsim soluții la problemele care ne copleșesc de multe ori.

Miercuri, 26 ianuarie

După ce ne-am luat rămas bun de la Episcopul Angelo de Pesaro, de la don Georgio și cei apropiați, cu speranța revederii, ne-am întors la Verona împreună cu dl. Valentino, care pe tot parcursul acestei vizite împreună cu soția sa Millena ne-au condus permanent și s-au atașat în mod deosebit de P. S. Sa Dr. Laurențiu Streza, episcopul nostru rămânând cu o imagine deosebită pe care au putut-o avea despre un ierarh ortodox.

Cu nădejdea că și noi vom putea organiza asemenea manifestări în România le-am înnoit invitația de a veni și a ne cunoaște la noi acasă.

Pe parcursul acestor zile, delegația română a fost însoțită de pr. prof. *Eugen Jurca*, bursier român la Padova.

Pr. Constantin Bertea,
consilier eparhial

CRÂMPEIE DIN MISIUNEA BISERICII

Biserica, în cadrul misiunii ei, de a ține sub ocrotire, la sânul ei, și de a-și conduce toți fiii pe calea mântuirii, nu a uitat niciodată mesajul divin al Fiului lui Dumnezeu: „Am și alte oi, care nu sunt din staulul acesta. Și pe acelea trebuie să le aduc și vor auzi glasul Meu și va fi o turmă și un păstor” (Ioan 10, 16).

În virtutea acestui lăsamânt dumnezeiesc, în data de 10 nov. 1999 și apoi în 23 nov. 1999, la *Căminul Școlar Nr. 11* din Caransebeș, au fost botezate 85 de fete, de către un grup de preoți: Pr. *Liviu-Mihai Drăgan*, protopopul Caransebeșului, Pr. *Ovidiu Sava*, inspector de asistență socială, Pr. *catedral Teodor Dănuș Coste* și parohul căminului școlar, P.C. Pr. *Nicolae Lațchescu*.

Aceste evenimente au fost posibile și datorită lucrătorilor de suflet ai acestei instituții de caritate, în frunte cu neobosita doamnă directoare *Bojinescu*.

După primirea Botezului, noile încreștinate au primit Taina Sfintei Împărtășanii, după care li s-au împărțit daruri.

Atmosfera a fost pe măsură.

Tot la această școală, datorită purtării de grijă a Prea Sfinției Sale Dr. Laurențiu Streza, Episcopul Caransebeșului, a venit Moș Crăciun, prin familia *Weiss* din Germania, însoțiți de protopopul Caransebeșului, Pr. *Liviu-Mihai Drăgan*, aducându-le alimente, o picătură de mângâiere, înaintea Praznicului Nașterii Domnului.

Purtarea de grijă a Sfintei noastre Biserici s-a făcut simțită și în rândurile elevilor din școlile municipiului nostru cât și din grădinițe.

Astfel, cu ocazia Postului Nașterii Domnului, în cadrul pregătirii pentru întâmpinarea Marelui Praznic, copiii au fost aduși la Sfânta Biserică spre a primi Sfânta Taină a Împărtășaniei, așa cum ne-o dovedește preocuparea pentru împărtășirea copiilor de la *Grădinița P.P. 1 Caransebeș* la catedrala episcopală „Sf. *Gheorghe*”, de către același sobor de vrednici slujitori ai altarului. Nădăjdum în puterea lucrătoare a Bisericii și cerem ajutorul lui Dumnezeu pentru a o concretiza.

Pr. Liviu-Mihai Drăgan,
Protopopul Caransebeșului

IN MEMORIAM: D-na prof. Ecaterina Braniște

În 2 februarie 2000, Bunul Dumnezeu a chemat-o între aleșii Săi pe cea care a fost o distinsă făclieră a învățământului românesc și o autentică dublură intelectuală și afectivă a neuitatului părinte prof. univ. dr. Ene Braniște, în calitatea ei de soție a acestui mare liturgist european.

Născută în anul 1914, după studiile gimnaziale și liceale a urmat, cu strălucite rezultate, cursurile Facultății de Teologie Ortodoxă și Filologie din București, după care a predat întreaga viață la diferite licee din capitală.

Căsătorită cu părintele prof. Ene Braniște, i-a fost acestuia o fidelă și apropiată colaboratoare în mirificul și nobilul atelier de creație liturgică a marelui teolog român.

Trupul celei plecate dintre noi a fost depus la biserica „*Popa Soare*” din București, unde sâmbătă, 5 februarie 2000, după săvârșirea Sfintei Liturghii, a urmat slujba Prohodului oficiată de un sobor de preoți avându-l în frunte pe P. S. Dr. *Laurențiu Streza*, Episcopul Caransebeșului, discipol al magistrului Braniște și apropiat sufletește al regretatei d-ne Braniște. Din sobor au mai făcut parte P. C. Pr. prof. univ. dr. *Konstantinos Karaissaridis* de la Facultatea de Teologie din Craiova și P. C. Pr. *Mihai Colibă*. După mișcătorul cuvânt chiriarhal al P. S. Laurențiu, P. S. *Casian*, Episcopul Dunării de Jos, a rostit, de asemenea, un cuvânt chiriarhal.

Bunul Dumnezeu să-i odihnească sufletul cu dreptii și aleșii Săi! (*Redacția*)

„ETERNA REÎNTOARCERE“ SPRE „IZVORUL“ EMINESCU

– 150 de ani de la naștere –

„Timpul a dispărut și eternitatea cu fața ei cea serioasă
privește din fie ce lucru“ (M. Eminescu)

În acest început de ianuarie 2000, „Anul Eminescu“, ne amintim versurile lui despre curgerea ireversibilă a timpului: „Trecut-au anii ca nori lungi pe șesuri / ... Iar timpul crește-n urma mea... mă-ntunec!“. Tudor Arghezi zicea că a vorbi despre Eminescu este o datorie. Între ctitorii și ziditorii de limbă românească, arăta el, Eminescu e mai mare ca toți. Poate că nimeni ca Arghezi, n-a știut să perceapă profunzimile lui Eminescu, despre care nu greșea și nici nu rostea blasfemii când zicea: „Într-un fel, Eminescu e sfântul preacurat al ghiersului românesc. Din tumultul dramatic al vieții lui s-a ales un crucificat. Pentru pietatea noastră depășită, dimensiunile lui trec mult mai departe, peste noi“.

Biserica, numită de Eminescu „Maica Neamului Românesc“, a acordat întotdeauna prețuirea ce i se cuvenea marelui nostru poet.¹ În sânul ei, el a fost botezat, crescut în tradițiile și obiceiurile ei, creștinești și românești. Tatăl său, Gheorghe, era fiu de cântăreț bisericesc. Mama sa, Raluca, fusese soră de mănăstire. Doi unchi se călugăriseră: Iachint (la Cetățuia Iașului) și Calinic (la Trisfetite). Trei mătuși erau monahii: Fevronia (la Agafon), Olimpiada (la Agapia) și Sofia (la Văratec).

Tânărul Eminescu își începe școala la biserică și mănăstire, și apoi, după studii, se întorcea pentru cercetări în biblioteci monahale. Așa se explică influența biblică asupra operei sale. El a studiat mai ales operele mitropoliților Varlaam și Dosoftei. A cunoscut seminaristii de la Blaj, a locuit la Sibiu în incinta „ASTREI“ — azi Institutul Teologic Ortodox, a scris la *Telegraful Român*, a studiat manuscrisele Neamțului, a cunoscut pe frații Scriban, a organizat serbările de la Mănăstirea Putna (1871) și, mai ales, a fost prieten cu vremelnicul diacon Ion Creangă.



Știm că „pașii poetului“ au trecut și s-au oprit prin Banatul nostru, în 1868.² În anul 1895 s-a stabilit la Caransebeș, ca medic și profesor de igienă, doctorul Constantin Popasu, nepotul de frate al episcopului Ioan Popasu și văr primar cu Titu Maiorescu. El l-a ajutat mult pe Eminescu la Viena în anii 1883–1884, în perioada internării sale la sanatoriul Ober-Döbling. Tânărul student în medicină îl vizita săptămânal pe bolnav și-l informa pe Titu Maiorescu despre

evoluția bolii.³

În Caransebeș, elevii și prietenii lui Constantin Popasu l-au ascultat de multe ori povestind despre perioada grea prin care a trecut „Luceafărul poeziei românești“. Doctorul Constantin Popasu fusese în anul 1882 președintele Societății „România Jună“ din Viena, iar la semicentenarul din 1923 va conferenția despre Eminescu și despre „România Jună“ în fața unui imens public caransebeșean. Din păcate, textul conferinței s-a pierdut. Au rămas însă amintiri depănate mai târziu de cei care erau de față.⁴ Bătrânii Caransebeșului își amintesc că Dr. Constantin Popasu își avea cabinetul medical în actuala casă episcopală (nr. 15) de la intersecția străzii Traian Doda cu strada Episcop N. Popea.

Dintre clericii și teologii care au activat vremelnic și-n Caransebeș și au îndrăznit să scrie despre marele poet, vom aminti acum numai pe doi: un episcop și un dascăl de teologie — Elie Miron Cristea și Petru Rezuș, amândoi valoroși mănuiitori și ai condeiului.

Pr. prof. Viorel RÂNCU

– continuare în pagina 16 –

¹ Pr. prof. dr. Dumitru Radu, *Biserica și neamul românesc în opera lui Mihai Eminescu*, în *Studii Teologice*, An XLII, nr. 1, ian-feb. 1990, p. 7–37; D. Spănu, *Morala lui M. Eminescu și raportul ei cu religia creștină*, în „Candela“, nr. 1–3/1931, p. 25; Prof. Adrian Popescu, *Chipul Mântuitorului Hristos în opera lui Mihai Eminescu, la 100 de ani de la moartea poetului (1889–15 iunie 1989)*, în *Îndrumătorul bisericesc misionar și patriotic* (1989), Edit. Arhiepiscopiei Bucureștilor.

² Gellu Dorian, Emil Iordache, *Pașii poetului*, Edit. Sport-Turism, București, 1989, p. 65–83; Augustin Z. N. Pop, *Pe urmele lui Mihai Eminescu*, Edit. Sport-Turism, București, 1978, p. 89; *Pagini vechi despre Eminescu*, Antologie, texte stabilite, note și prefață de Gh. Bulgăr, Edit. Eminescu, 1976, p. 124; Petru Vintilă, *Eminescu. Roman cronologic*, Edit. Cartea Românească, 1974, p. 93–102.

³ Tiberiu Boșcaiu, *Un sprijinitor al lui Eminescu: medicul Constantin Popasu*, în „Studii de limbă, literatură și folclor“, Reșița, vol. III, 1976, pp. 275–283.

⁴ Constantin Brătescu, *Episcopul Ioan Popasu și cultura bănațeană*, Edit. Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1995, p. 144.

Geo Bogza

Basm

Pe vremea când Dumnezeu umbla cu Sfântul Petru pe pământ, sub chipul unor moșnegi gârbovi, sprijiniți în toiag și cu sandalele rupte, iar la căderea nopții băteau pe la ușile oamenilor, și li se întâmpla de multe ori să fie izgoniți, într-un rând, i-a prins noaptea în câmp, iar o dată cu ea, o ploaie care le-a udat veșmintele și i-a umplut de noroi, și tot rătăcind ei în întuneric, numai într-un târziu au ajuns la marginea unui sat și abia au îndrăznit să bată cu toaigul la prima poartă.

Câinii mari s-au repezit să-i sfâșie, dar numaidecât s-a auzit un glas bărbătesc întrebând cine bate și au răspuns: Oameni buni! Atunci omul, potolind câinii, i-a poftit în casă, unde nevasta și copiii abia se treziseră din somn, și el a început să dea porunci, dar cu blândețe: — Mario, ia mai pune câteva vreascuri pe foc, Tudore, ia dă fuga până la fântână după o doniță de apă proaspătă. Ileano, ia vezi tu de o oală cu lapte...

Și le-au dat să se spele și să se ștergă cu ștergare albe, și i-au ospătat, și i-au dus să doarmă într-o odaie în care mirosea a gutui și a busuioc.

A doua zi dimineața, iar le-au dat să se spele, i-au ospătat, le-au pus și în traistă niște mere cum nu mai văzuseră, și le-au urat drum bun.

Și cum au ieșit din sat, Sfântul Petru a început să se roage de Dumnezeu:

— Doamne, fă ceva pentru oamenii aceștia, că tare ne-au primit frumos!

— Ce-ai vrea să fac Sfinte Petre, ca-i văzut că nu erau nevoiași?

— Doamne, fă ceva, fă-i ca să-și vadă măcar o dată sufletul!

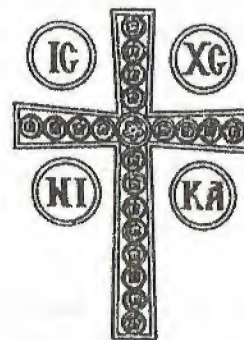
— Să-și vadă sufletul, spui, Sfinte Petre?

— Da, Doamne, să-și poată vedea sufletul, așa cum vedem noi plopul cea de colo...

— Bine, Sfinte Petre, a răspuns Dumnezeu privind gânditor satul din Vale. Iar după o vreme, din neamul acela de oameni s-a născut **Mihai Eminescu**.

„Mă numesc unul din oamenii în viață, care l-au văzut pe Eminescu în carne și oase. Eram copil de nouă ani. L-am zărit pe Calea Victoriei... trecea prin public un om grăbit, fără să ocolească, impetuos. „Uite-l pe Eminescu!“ — a spus cineva, cu un glas pe care-l țin minte. Se pare că poetul nu mai făcea parte din viața lui și că trăia o metempsihoză străină. Nu puteam ști atunci cine era să fie Eminescu, și ar fi fost normal să-i uit numele auzit. E curios că nu l-am uitat. Mi-a rămas în ureche, odată cu tonul de stupefacție și de compătimire, probabil, cu care a fost rostit. Mi-a rămas aninat ca de o schiță de fum. Nu mă puteam gândi, atunci, că după cincizeci și cinci de ani trecuți voi evoca într-o pagină de tipar ceea ce începea să fie, încă de pe atunci o amintire...”

A vorbi de poet este ca și cum ai striga într-o peșteră vastă... Nu poate să ajungă vorba pînă la el, fără să-i supere tăcerea. Numai graiul coardelor ar putea să povestească pe harfă, și să legene din depărtare delicata lui singuratecă slavă. În toate veciile vizitate de atleții și bicicliștii filozofiei, el își are vecia lui deosebită, închisă. trebuie vorbit pe șoptite... Într-un fel, Eminescu e sfântul preacurat al ghiersului românesc. Din tumultul dramatic al vieții lui s-a ales un Crucificat. Pentru pietatea noastră depășită, dimensiunile lui trec peste noi, sus și peste văzduhuri. Fiind foarte român, Eminescu e universal. Asta o știe oricine citește: cu părere de rău că lacătul limbilor nu poate să fie descuiat cu cheile străine.



Tudor Arghezi, Eminescu.

Trebuiau să poarte un nume

Eminescu n-a existat.

A existat numai o țară frumoasă
La o margine de mare
Unde valurile fac noduri albe
Ca o barbă nepieptănată de crai.
Și niște ape ca niște copaci curgători
În care luna își avea cuiabar rotit.

Și, mai ales, au existat niște oameni simpli
Pe care-i chema: Mircea cel Bătrîn,

Ștefan cel Mare,

Sau mai simplu: ciobani și plugari,
Cărora le plăcea să spună
Seara în jurul focului poezii —
«Miorița» și «Luceafărul» și
«Scrisoarea a III-a».

Dar fiindcă auzeau mereu
Lătrînd la stîna lor cîinii,
Plecau să se bată cu tătarii
Și cu avarii și cu hunii și cu leșii
Și cu turcii.

În timpul care le rămînea liber
Între două primejdii,
Acești oameni făceau din fluierile lor
Jgheaburi

Pentru lacrimile pietrelor înduioșate,
De curgeau doinele la vale
Pe toți munții Moldovei și ai Munteniei
Și ai Țării Bîrsei și ai Țării Vrancei
Și ai altor țări românești.

Au mai existat și niște codri adînci
Și un tînăr care vorbea cu ei,
Întrebîndu-i ce se tot leagănă fără vînt?

Acest tînăr cu ochi mari,
Cînt istoria noastră,
Trecea bătut de gînduri
Din cartea cirlică în cartea vieții,
Tot numărînd plopul luminii, ai dreptății, ai iubirii,
Care îi ieșeau mereu fără soț.

Au mai existat și niște tei,
Și cei doi îndrăgostiți
Care știau să le troienească toată floarea
Într-un sărut.

Și niște păsări ori niște nouri
Care tot colindau pe deasupra lor
Ca lungi mișcătoare șesuri.

Și pentru că toate acestea
Trebuiau să poarte un nume,
Un singur nume,
Li s-a spus
Eminescu.

Marin Sorescu

„Ape vor seca în albie și peste locul îngropării sale va răsări pădure sau cetate, și cîte o stea va vesteji pe cer în depărtări, pînă cînd acest pămînt să-și strîngă toate sevele și să le ridice în feava subțire a altui crin de tăria parfumurilor sale.”

„Privesc chipurile lui Mihai Eminescu, înșiruite dinainte-mi: acela astral și pletos din tinerețe, cel ușor subțiat de gînduri și de o înfrigurare sentimentală, de la 30 de ani, fața placidă și adipoasă, cu ochi împînziți de o ceață alburie, în ciuda unui zîmbet copilăros și somnolent, din epoca întîiei căderi, masca nietzscheeană, în sfîrșit, din ultimii ani, pustiiată, surpată ca un crater stins, cu ochii înfundați și stătuți. Privindu-le, omul cel adevărat pare că răsuflă aieva.

Eminescu era un român de tip carpatin, dintre aceia care, trăind în preajma munților, mai cu seamă în Ardeal și Moldova de sus, sub greaua coroană habsburgică, cresc mai vînjoși și mai aprigi și arată pentru încercările de smulgere a lor din pămîntul străbun lungi rădăcini fioroase, asemeni acelor care apele curgătoare descoperă în malurile cu copaci bătrîni. El avea ca atare un suflet etic, simțitor la toate ideile și sentimentele, care, alcătuiind tradiția unei societăți, sînt ca grinzile afumate ce susțin acoperișul unei case, nefiind lipsit totdeodată de viziunea unui viitor mai drept. Nu nufrea nici o aspirație pentru sine, ci numai pentru poporul din care făcea parte, fiind prin aceasta mai mult un exponent decît un individ.”

G. Călinescu

STAREA A ZECEA

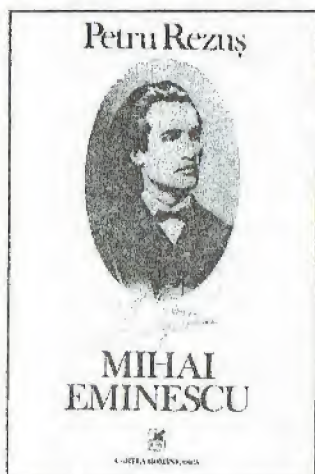
Extazele cernelii doar tu ni le-fiori,
Mihaiul nostru unic și-al unicei splendori.
Izvoade noi de-am strînge, tot am culege-n cale
Norocul de-a-l petrece pe-al tău din ale tale.
Eternă stalagmită din stea stalactitară,
Statura ta ne-adună sub cer și peste țară.
Cuvîntul tău din ziuă-l purtăm cu noi prin ere,
Ușure ca o moarte și greu ca o-nviere.

Valeriu Anania,
Imn Eminescului în nouăsprezece cînturi,
Cartea Românească, 1992.

Pagini realizate de **Pr. Vicar Ioan Petraș**

— urmare din pagina 13 —

Elie Miron Cristea, ajuns Episcop al Caransebeșului (1910–1920), mai apoi primul Patriarh al României (1925–1939), consacră marelui poet o teză de doctorat, prima la o universitate străină, la Facultatea de Filosofie din Budapesta. Era un act de anticipație a exegezei asupra operei eminesciene în cultura românească. Această carte atrage atenția profesorului **G. Bulgăr**: „*O carte uitată despre Eminescu — studiul teologului Ilie Cristea din 1895*“, în *Telegraful Român* nr. 25–26/1981, p. 4. Mitropolitul **Antonie Plămădeală** publică în volumul „*Pagini dintr-o arhivă inedită*“ teza de doctorat intitulată: „*Eminescu — viața și opera. Studiu asupra unei creații mai noi din literatura română*“ de **Elie Cristea** (Editura Aurora, 1895).⁵



Preotul prof. dr. **Petru Rezuș**, cu studii de specializare la Oxford, Cambridge, Strassbourg și Viena, profesor de dogmatică și apologetică la Academia Teologică din Caransebeș (1938–1947), consacră o voluminoasă monografie „*Mihai Eminescu*“ (Editura Cartea Românească, 1983, 574 p.).

Periodicul caransebeșean „*Calendarul Românului*“, care apare din anul

1889 sub redacția eruditului dr. **Iosif Traian Bădescu** (1858–1933), consacră destule pagini operei eminesciene.⁶

Marele dascăl de bizantinologie, profesorul **Alexandru Elian**, lasă o excelentă lucrare despre „*Eminescu și vechiul scris românesc*“, în „*Studii și cercetări de bibliologie*“, I (1955), p. 129–160. Profesor și orator extraordinar, Alexandru Elian știa să te facă să înveți carte și să-l asculți cu profundă admirație când vorbea de la catedră despre lumea Bizanțului, sau despre Eminescu în sălile de cultură bucureștene. Între manuscrisele vechi românești cu caracter religios și istoric, rămase de la Eminescu, se află și „*Cărticica sfătuitoare*“ a monahului Nicodim, ca aparținând bibliotecii eminesciene, identificată de prof. dr. Alexandru Elian. Lucrarea se află la secția de documente și manuscrise a Academiei Române, sub nr. 3074, cu titlul „*Cărticica sfătuitoare pentru păzirea celor cinci simțuri*

⁵ *Pagini dintr-o arhivă inedită*, ediție îngrijită, studiu introductiv și note de **Antonie Plămădeală** — *Documente literare*, Edit. Minerva, București, 1984. În *Addenda*, p. 249–289, este reprodusă în întregime, în limba română, teza lui **Elie Miron Cristea**.

⁶ **Petru Călin**, *Tiparul românesc diecezan din Caransebeș (1885–1918)*, vol. I, Edit. Banatica, Reșița, 1996, p. 111.

și a nălucirii și a minții și a inimii...“. Din acest manuscris călugăresc, pe Eminescu l-au interesat îndeosebi capitolele: „*Pentru păzirea vederii. Ce iaste vederea și ochii*“ și „*Pentru păzirea auzului*“. Extrage fragmente din aceste capitole, le trece prin laboratorul său de creație și le versifică.

În cartea călugărului, textul care vorbește despre rățacirea lui Odiseu pe mare, în timp ce se înapoia de la Troia:

„*Basmu cu adevărat să pare a fi... că mult meșteșugarețul acela Odisseo ș-au astupat urechile cu ceară, pentru ca să nu auză viersurile ceale dulci și adormitoare a Sirinilor și să să ucigă. Însă iaste adevărat în altfelu înțelegându-să că și înțeleptul să cuvine a-și închide auzurile sale despre niște viersuri femești și fără de rînduială ca acestea pentru ca să nu fie de tot mîncat de Sirinele ceale purtătoare de moarte a dezmierdărilor*“, este prelucrat și versificat de Eminescu astfel:

„*Nu spune-un basmu numai poetul cel vorbăreț
De eroul Odisseo cel mult meșteșugareț
Și-au astupat cu ceară urechea să se culce
La glasul de Sirină adormitor de dulce
Ș-așfel putut-a numai corabia-i s-o poarte
Pe lîngă a lor ostrov aducător de moarte
Dori pază și șie urechei înțeleptul
Cu gîndul să-și ferească și inima și pieptul
Căci făr de rînduială e al femeii vers
Ca de pe-o tablă gîndul din minte ți s-a șters,
Te farmecă urechei neavînd învălitoare
Sirina dezmierdării de moarte purtătoare.*“⁷

Dan Zamfirescu, trecut prin școli de teologie, demonstrează că Eminescu a citit absolut tot ce se tipărise până în 1883 din textele vechi românești, având o vastă cunoaștere a manuscriselor de spiritualitate ortodoxă („*Eminescu și literatura română veche*“, în „*Contribuții la istoria literaturii române vechi*“, Editura Științifică și Enciclopedică, 1981, pp. 43–53). Tot el vorbește despre „*Mihai Eminescu și destinul universal al culturii românești*“ în volumul „*Accente și profiluri*“ (Editura Cartea Românească, 1983, p. 285–315).

Marin Tarangul, licențiat în teologie la Sibiu, doctor în filosofie la Institutul Catolic și la Sorbona, în 1987, doctor al Institutului de Studii Orientale, secția română, cu teza despre „*Poezia lui Nichita Stănescu și arta poetică*“, consacră în 1992 o carte care apare la Editura Humanitas: „*Intrarea în Infinit sau Dimensiunea Eminescu*“, unde analizează poetica acestui geniu. Stabilit la Paris din 1979, vorbește despre Eminescu în fața monumentului ridicat pe pământ străin (poate primul), aflat lângă Biserica românească de acolo. La

⁷ **I. Crețu**, *Eminescu și „Cărticica sfătuitoare“ a monahului Nicodim*, în *Biserica Ortodoxă Română*, An LXXXIII, nr. 5–6/1965, p. 575–583; vezi și Sf. Nicodim Aghioritul, *Carte foarte folositoare de suflet. Sfaturi către duhovnic*, traducere din grecește de prof. Alexandru Elian, Edit. Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1986.



statuia acestui singuratic geniu românesc am avut fericită ocazie să mă opresc și eu, venind din Geneva la Paris, în primăvara anului 1995.

Acum, la trecerea a 150 de ani de la nașterea „Luceafărului românesc”, rămânem consternați de „spectacolul acesta extraordinar pe care ți-l dă o conștiință de cultură deschisă către tot”, cum zicea Noica în cartea *„Eminescu sau gânduri despre omul deplin al culturii românești”*.

Eminescu avea conștiința valorii sale și de aceea se apleca serios asupra cărților, unele foarte vechi, muncind cu seriozitate și, de cele mai multe ori, până la epuizare. El spunea: „eu sunt poet și vreau să-mi adun materialul”. Titu Maiorescu arăta că „Eminescu este omul cel mai silitor, veșnic cetind, meditănd, scriind”. Petru Creția scria într-un loc: „El trăia scriind, acesta a fost felul prezenței sale în lume”. Slavici consemna: „El citea mult și cu repeziciune uimitoare”. Lecturile și studiile de unul singur au devenit deja legende. În *monografia* lui George Călinescu sunt expuse, în câteva locuri, orele de febrilitate maximă și înclăștarea ce-l cuprindea pe acest truditor aflat la masa de scris. El pune o patimă distrugătoare în tot ce a vrut (sau a trebuit) să împlinească. Pe la vârsta de 25 ani, el scria: „Sutul înviorat al gândirii e patima. E vorba numai ca această patimă să aibă un obiect nobil, desigur că cel mai nobil e adevărul” (Mss. 2289, f. 46); „Trebuie să facem din bucata de fier sfredel, din puterea de muncă aptitudin”.

Cugetarea eminesciană e una fără odihnă. Simțea ceea ce spunea: „A pus în tine Domnul nemargini de gândire”. Știa ce spune. Arderea sa interioară o găsim în celebrele sale *Caiete*. Acolo, el notează gânduri, versuri, însemnări de lectură, traduceri, operă în proză, indignări, eșecuri, tristețe. Toate acestea îl măcinau încet. Uneori își bătea joc de el însuși: „Domnul Michaelis Eminescu, vecinic doctorand în multe științe nefolositoare... fost bibliotecar, când a și prădat biblioteca, fost revizor la școalele de fete, fost redactor *en chef* al foi de pripas și al altor jurnale necitite colaborator”. În alt loc, nota cu amărăciune: „Suntem ca pleava stearpă, suntem frunze uscate / Pe care vântul vieții spre moarte le tot bate”. Despre părerile lumii, nota: „Când te laudă lumea, ascult-o, numai lauda ce ți-o aduci tu singur n-o asculta. Vei vedea ce frumos se reduc laudele lumii la nimic și cum învești a prețui exact valoarea propriilor tale acte. Lauda lor îți arată numai ceea ce reprezinți în capul lor deșert, lauda ta te-a învățat asupra a ceea ce ești în adevăr... cum poate sunt...” (Mss. 2267, f. 89).

Constantin Noica vrea să ne tulbure sau să ne trezească la realitatea că nu vom cunoaște niciodată cu adevărat pe Eminescu dacă nu vom parcurge *Caietele*

sale: „Nu există poet mare — scrie autorul — care să nu fie un mare om de cultură, unul al vredniciei, nu numai al învrednicirii. Din Caietele lui Eminescu, care-l scot din mit, pot naște oameni și creatori. Nouăzeci la sută din poezii noastre își vor da probabil demisia din calitatea de poezi, văzând ce este în laboratorul unui mare creator, iar orice om de cultură se va rușina de puținătatea intereselor și mijloacelor pe care le-a pus în joc, în comparație cu fervoarea pentru cultură a unui tânăr fără titluri și fără specialitate”.

Pesimistul Cioran formulează aproape brutal un gând despre Eminescu: „Fără Eminescu, «neamul» nostru ar fi neînsemnat și aproape demn de dispreț”; „Fără Eminescu, am fi știut că nu putem fi decât esențial mediocri, că nu este ieșire din noi înșine și ne-am fi adaptat perfect condiției noastre minore. Suntem prea obligați față de geniul lui și față de turburarea ce ne-a vărsat-o în suflet”.

Reținem din însemnările lui Alexandru Paleologu (vol. „*Alchimia existenței*”, Edit. Cartea Românească,

1983, p. 18) cuvintele lui Marin Preda: „O țară care nu știe să-și apere poezii va fi învinsă sau va supraviețui lamentabil la coada altor națiuni, fiindcă poezia e sângele unui popor care curge subteran prin veacuri și îl face nepieritor”.

Pe o carte bisericească, ne încredințează Bartolomeu V. Anania, cu trei ani înaintea morții lui Eminescu, în 1886, duhovnicul său consemnează: „Pe ziua Sfinților Voievozi, la anul 1886, m-au chemat la Mănăstirea Neamț, la bolniță și l-am spovedit și l-am împărtășit pe poetul M. Eminescu. Și au fost acolo și Ion Gheorghiuță din Crăcăuani, care acum este primar. Iar M. Eminescu era limpede la minte, numai tare posac și trist. Și mi-a sărutat mâna și au spus: «Părinte, să mă îngropați la țarmurile mării și să fie într-o mănăstire de Maici și să ascult în fiecare seară, ca la Agafton, cum cântă *Lumină lină*»”.⁸

Foaia Diecezană (Anul IV, nr. 25 din 25 iunie / 7 iulie 1889, p. 7) anunța stingerea prematură a marelui nostru gânditor și ctitor de limbă românească.

Măcar din când în când, și noi, seara la vecernie, când auzim cântarea *Lumină lină*, să ne aducem aminte de acest „Luceafăr” care va răsări, atât cât va dăinui lumea, chemându-ne odată cu răsăritul lui, mereu, spre înălțimile „frumuseții veșnice”.

Pr. prof. Viorel RÂNCU

⁸ Arhim. Bartolomeu Valeriu Anania, *Ipostaze lirice eminesciene*, în *Telegraful român*, An. 137, nr. 21–22 și 23–24 / 1989, p. 1.

Smerenia cântecului

A vorbi despre **Achim Nica** presupune numaidecât o întoarcere în luminișul răcoros al melosului popular românesc dar, în egală măsură, și în odihna mântuitoare pe care o dobândești când îl asculți pe uica Achim psalmodiind în strana bisericii din Obreja natală.

Încoronat cu smerenia cântecului, Achim Nica a fost prețuit cu curăție sufletească, duminică, 16 ianuarie 2000, în preajma împlinirii vârstei de 70 de ani.

După Sfânta Liturghie, unde i-a fost adusă cinstea cuvenită, într-o continuitate justificată, de către P.C. Pr. ic. stavr. **Petru Itineanțu**, parohul Obrejei, *Căminul cultural* din localitate s-a transformat într-o aulă arhiplină de admiratori ai sărbătoritului, care i-au omagiat jertfa artistică de o viață.



TVR 1 (*Elize Stan*), Prima TV (*Valeria Arnăutu*), TVR Timișoara, Radio Timișoara (*Daniela Mihai*), presa, Domnul ministru *Sorin Frunzăverde*, primarul Obrejei domnul *Ion Pascotă*, numeroși

sponsori, coșurile de flori și salbele de lacrimi de recunoștință, sunt doar o parte din factorii care au dinamizat această aniversare asemuită cu frumusețea curcubeului.

Cu prețuire chiriarhală, P.S. Dr. **Laurențiu Streza**, Episcopul Caransebeșului, l-a onorat pe sărbătorit, înmânându-i rapsodului bănățean un binemeritat *Act de cinstire* pentru râvna bisericească și artistică a lui nea Achim, doinitorul Banatului.

Iar ca salbele spumante ale prețuirii acordate celui sărbătorit să nu se risipească, ostenitorul condeifului **Nicolae Pârnu** a ținut să-i ofere — și să ne ofere — mirosind a cerneală tipografică proaspătă volumul „*Achim Nica, doinitorul Banatului*“, apărut la Editura Mirton din Timișoara.

Știindu-l pe nea Achim un privighetor „la curțile dorului“, parcă-i dăm dreptate lui **Lucian Blaga** când spune:

„Ușor nu e nici cântecul
Zi și noapte nimic nu e ușor pe pământ
Căci roua este sudoarea privighetorilor
Ce s-au ostenit toată noaptea cântând“.

Participant



Doina Benea, Dacia sud-vestică în secolele III–IV. Interferențe spirituale, Editura de Vest, Timișoara 1999, 220 pagini.

Cartea de față reprezintă al doilea volum al reputatului istoric, prof. univ. **Doina Benea**, carte ce „continuă și încheie monografia despre Dacia sud-vestică în secolele III–IV“, constituindu-se ca o sinteză a spiritualității populației din Dacia acelor locuri și timpuri.

Pe lângă sobrietatea și acrvia de istoric, descoperim în volumul de față o amplă tratare a fenomenului religios, minuțios elaborată. Sincretismul de care a dat dovadă religia romană prin așa-zisa „interpretatio Romana“, este responsabil pentru pătrunderea divinităților grecești, ba chiar și orientale, în lumea religiei romane. Prezentând aceste lucruri, **Doina Benea** scrie adevărate pagini de *Istoria Religiiilor*. Atunci, însă, când apare creștinismul, superioritatea lui este arătată atât din exterior, prin valorile morale pe care le promovează, cât și din interiorul lui, prin multele și bogatele citări biblice, lucru ce o remarcă pe autoare ca o bună cunoscătoare a *Sfintei Scripturi*.

Această nouă și minunată religie — creștinismul — se greează foarte bine pe structura strămoșilor noștri geto-daci, ce o primesc din gura Sf. Apostol Andrei, dar mai ales prin universul roman. În sud-vestul Daciei ne sunt demonstrate aceste lucruri prin descoperirile arheologice de la Dierna și Tibiscum: fibulă cu cap de delfin, inel cu gemă, obiecte cu inscripții creștine, dar mai ales opaițul de la Tibiscum. Toate acestea documentează existența unor comunități creștine în Dacia, la începutul secolului al III-lea, ba chiar mai repede, dacă ținem seama că opaițul de la Tibiscum (aflat pe coperta cărții), este socotit de autoare „cel mai timpuriu document creștin din Dacia“, aici incluzându-se și Dobrogea. Prin descoperirea acestui opaiț, **Doina Benea** coboară, argumentat, creștinismul pe teritoriul patriei noastre până în secolul II.

Aceste descoperiri arheologice mai fac un serviciu istoriei creștinismului: „întăresc dovezile de natură lingvistică, în bună măsură cunoscute încă de la Vasile Pârvan încoace“, evidențiind utilizarea limbii latine în cadrul cultului creștin din Dacia secolelor III–IV.

Dovezile arheologice, lingvistice și cartografice (Tabula Peutingeriana), cu referire la secolele în studiu, o fac pe autoare să afirme în finalul cărții: „în secolul IV și prima jumătate a secolului V, creștinismul daco-roman a primit configurația unui cult religios acceptat ca primă religie“.

Un studiu despre Dacia sud-vestică în secolele III–IV, care aduce noutăți îndrăznețe în cercetarea istoriei, nu poate fi decât o incitație la lectură, pentru toți cei interesați de istoria creștinismului și de ce nu, de istoria timpurie a poporului român.

Daniel Alic



Veselește-te domn bunu! *Manuscris: (2) Jompan*

Giurto silabic

re-se-lez-te -

Flori de măr, flori de măr

Dom dom dom dom dom dom dom dom

te domu bu-nu

Dom

re-se-lez-te - de dom bu-nu

Flori dal-be de măr

Coda

Dom

Dom dom dom dom dom Flori de măr flori de măr

Dom dom dom dom dom Flori de măr Flori de măr

Flori dal-be de măr

❖ **Corul Bisericesc de Copii** (1946), denumit și *Corul de Copii Mici* (id.) ori *Corul de Copii al Orașului Caransebeș* (1945) sau *Corul Elevilor* (1946), câteodată *Corul Interșcolar de Copii* (id.), uneori *Corul Școalelor Secundare* (id.), alteori *Corul Școlarilor* (1951), a luat ființă în anul 1945, în perioada vacanței mari. Atât inițiativa cât și plăcuta sarcină de a instrui și dirija acest cor i-au revenit profesorului **Dimitrie Cusma**, de la a cărui trecere din lumea aceasta s-au împlinit, nu demult, opt ani. Într-o perioadă nepus de grea, după război, s-au găsit totuși în acest oraș 60 de familii care să-și înscrie odraslele în *Corul de Copii* a lui Mitru Cusma, așa cum obișnuia să i se adreseze cei apropiați. Unul dintre cronicarii acelor vremi considera că o astfel de „înjghebare” nu poate fi decât „benefică”, deoarece „reușește să adune copiii la sânul ocrotitor al Sfintei Biserici” căci, așa cum vom vedea, repertoriul formației era preponderent sacru. În anul 1946 profesorul Cusma a fost sprijinit în inițiativa sa de un alt coleg, **F. Hernea**. Vizavi de implicarea în Sfânta Liturghie și alte slujbe religioase, corul a luat parte la principalele evenimente culturale și artistice ale orașului. În afara localității, corul a desfășurat o bogată activitate misionar-religioasă la: Bocșa Vasiova (1945), Brebu (1946), Bocșa Montană (id.), Căvărhan (astăzi Constantin Daicoviciu – id.), Ciuta (id.), Obreja (id.) ș.a. Repertoriul, așa cum am arătat mai sus, era în bună parte religios: *Cuvine-se cu adevărat, Lăsați pruncii să vină la Mine, Sfânt, Tatăl nostru*, într-o înveșmântare armonică a profesorului-dirijor. Acestor creații care însoțeau și sporeau frumusețea ritualului liturgic li s-au adăugat compoziții de muzică corală laică: *Imnul F.M.T.D.* de Novicov, fragmente din lucrarea *La seceriș*, scenetă lirică de Tiberiu Brediceanu, răstălmăcită pentru două și trei voci egale de profesorul-compozitor și, presupunem, alte lucrări necunoscute nouă.

VESELEȘTE-TE DOMN BUNU !

D. Jompan

Rf. 1: Dom, dom, dom, dom, dom

Rf. 2: Flori de măr, flori de măr

I: Veselește-te domn bunu !

I: **Rf. 3:** Flori dalbe de măr !

Rf. 1+2

I: Că vă vin și junii bunii !

I: **Rf. 3 :**

Rf. 1+2

I: Junii buni colindătorii !

I: **Rf. 3 :**

Rf. 1+2

I: Ciocănind pe la chetorii * !

I: **Rf. 3 :**

Rf. 1+2

I: Și nu v-aduc nici un rău !

I: **Rf. 3 :**

Rf. 1+2

I: Ci v-aduc pe Dumnezeu !

I: **Rf. 3 :**

Rf. 1+2

I: Dumnezeu adevăratu !

I: **Rf. 3 :**

Rf. 1+2

I: Soare-n raze luminatu !

I: **Rf. 3 :**

CODA:

Rf. 1: Dom, dom, dom, dom, dom

Rf. 2: Flori de măr, flori de măr
Dom.

* chetori = balamalele porții.

Corul a dăinuit până în anul 1951 când profesorul Cusma s-a transferat la *Liceul de Fete* din Lugoj. Încercarea de a relua această frumoasă tradiție în anul 1999, prin înființarea unui grup coral de copii pe lângă *Casa de cultură „George Suru”* nu a reușit. Suferim oare mai mult ca în anul 1945, după război ?

Prof. drd. Dumitru JOMPAN,
muzicolog



Născut la 23 noiembrie 1924, **Lazăr Magheți** este absolvent al *Academiei Teologice din Caransebeș* și al *Facultății de Teologie din Sibiu*. Ca paroh a slujit în localitățile *Zorlencior*, *Glimboca* și *Văliug* din Caraș-Severin. Între 1959–1964 a fost condamnat politic. La ieșirea din temnițele comuniste și-a continuat activitatea parohială în comunele *Cuptoare*, *Borlova* și *Zorlențu-Mare* din același județ.

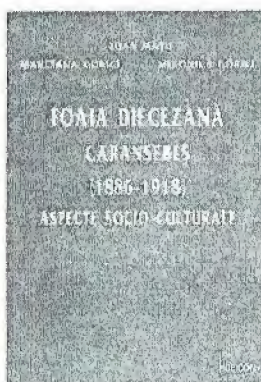
A publicat articole, povestiri și poezii pe teme religioase în revistele: *Foaia Diecezană* (Caransebeș), *Altarul Banatului*, *Învierea* și *Mitropolia Banatului* (Timișoara). *Căile tainice*, semnat de P.C. Pr. Lazăr Magheți, este un roman de evocare a unor locuri și oameni din Caransebeșul de altădată, ce se înscrie pe linia eticismului transilvan, cu pregnante influențe biblice. (*Redacția*)

DIMENSIUNI CULTURALE ÎNTR-O PUBLICAȚIE PASTORALĂ

Lucrarea semnată de triumviratul *Ioan Mățu*, *Marciana Corici* și *Mironică Corici*, intitulată *Foaia Diecezană Caransebeș (1886–1918): aspecte socio-culturale*, apărută recent la editura *Helicon* este primul studiu de proporții ale unei cărți (164 p.) consacrat longevivului periodic editat de *Episcopia Caransebeșului* (între 5 ianuarie v. 1886 și 24 aprilie 1949 când devine „*Foaia arhidiecezană*”), periodic ce se constituie progresiv într-un veritabil tezaur documentar pentru istoria societății românești din Banat reflectată pe variate domenii: religie (teologie, organizare și administrație bisericească), învățământ, istorie, literatură, artă, lingvistică, economie (agrară, industrială), comerț, etnologie, până la consemnări ale faptului divers din viața cotidiană.

Așa cum precizează și în titlu, autorii și-au orientat cercetarea asupra unui generos domeniu oferit de publicația respectivă, cel socio-cultural, structurând conținutul lucrării pe următoarea desfășurare: cadrul istoric al apariției „*Foi Diecezane*” (o densă și cuprinzătoare privire asupra condițiilor politico-social-culturale din Banat în deceniile premergătoare Marii Uniri din Decembrie 1918); o sinteză ca un microportret al gazetei cercetate; o întinsă analiză destinată celor mai importante asociații și societăți culturale (inclusiv ASTRA) reflectate în paginile periodicului; apoi, o pertinentă înfățișare a rolului „dascălului român — luminător de neam” de la catedră și în mediul său de viață; într-un capitol distinct este tratată problematica teologică și bisericească în viața societății românești în condițiile istorice anterioare actului național de la 1 Decembrie 1918, conturându-se, în context, profilul monumental al episcopilor *Popasu*, *Popea*, *Miron Cristea*; în sfârșit, autorii au avut buna inspirație de a alege și reproduce întocmai pasaje din paginile gazetei ilustrând mai ales curiozități de ordin științific, educațional, anecdotic etc.

Așadar, avem în față o carte de cercetare a istoriei naționale în segmentul său socio-cultural luând ca bază



mărturiile oferite de o publicație de excepție din deceniile anterioare Marii Uniri. Desigur, acest studiu nu și-a propus să trateze exhaustiv temele culturale ale „*Foi Diecezane*” (aici aflându-se înscris un imens material de această factură), dar autorii, aplicând exigente criterii valorice de selecție, aduc în contextul analizei eșantioane culturale de deosebită relevanță istorică. În acest fel și îmbinând metoda de cercetare expozitivă, pozitivistă, cumulativă și comparativă cu instrumentarul de analiză sociologică de bună calitate, stăpânind cu claritate trăsăturile definitorii ale conceptului de cultură în context istoric, autorii reușesc să ne ofere măsura în care elita românească din Banat, a contribuit, în condițiile istorice cunoscute, la elevarea spirituală a societății românești de pe aceste meleaguri, să convingă cititorul de impactul benefic al culturii în diferite medii sociale îndeosebi atunci când aceasta e pusă în slujba afirmării și întăririi identității naționale și a revigorării idealului de emancipare națională.

Scrisă cu vervă intelectuală și curată sensibilitate națională, într-un limbaj adecvat, echilibrat, fără stridente xenofobe, dar respectând adevărul istoric cu ireproșabilă probitate științifică, lucrarea de față e o luminoasă fereastră deschisă către trecutul nostru istoric, pe care trebuie să-l prețuim cu demnitate, căci dacă îndeobște opțiunea politică e perisabilă, sentimentul național este peren (poate chiar etern).

În fine, girul valoric al acestei meritorii contribuții la istoria culturală a românilor bănățeni este dat de *prefața* semnată de un virtuos cercetător al teologiei și istoriei, preot prof. doctorand *Ionel Popescu* — directorul Seminarului Teologic din Caransebeș.

Prof. Petru Călin



CUVÂNTUL DAT

1. „*Juratu-S-a Domnul și nu-I va părea rău: Tu ești preot în veac, după rânduiala lui Melchisedec*“ (*Psalm 109, 4*). Și într-adevăr nu I-a părut rău, fiindcă Fiul Său a venit în lume, ca să ne mântuiască, să ne împăce cu Tatăl, să îndumnezeiască firea umană decăzută și să ne repună în starea adamică, de ființe demne de dialogul cu divinitatea. Dumnezeu nu S-a jurat nici pe cer, nici pe lună, nici pe stele, nici pe pământ, toate fiind lucrul mâinilor Sale, fiindcă omul avea nevoie de acest jurământ, după ce urechile lui nu mai auzeau ceea ce trebuiau să audă, ochii nu mai vedeau ceea ce trebuiau să vadă, adică strălucirea dumnezeirii. Într-o altă împrejurare, ca o garanție a iubirii Sale pentru cel drept, Avraam, în stare să-l sacrifice pe unicul său fiu la porunca Domnului, se jură pe Sine: „*Juratu-M-am pe Mine Însumi, că de vreme ce ai făcut aceasta și n-ai cruțat nici pe singurul tău fiu, pentru Mine, de aceea te voi binecuvânta cu binecuvântarea Mea și voi înmulți foarte neamul tău, ca să fie ca stelele cerului și ca nisipul de pe malul mării...*“ (*Facerea, 22, 16-17*). Sf. Apostol Pavel va comenta astfel acest jurământ, în *Epistola către Evrei*: „*Că atunci când Dumnezeu i-a dat făgăduință lui Avraam, deoarece el nu avea pe nimeni mai mare să Se jure, S-a jurat pe Sine Însuși...*“ (*6, 13*).



Înainte de acest jurământ, Domnul încheiase cu Avram un legământ veșnic, pecetluit prin semnul tăierii împrejur (*Facerea, 17, 10-14*), iar numele său va deveni Avraam, „*tată a mulțime de popoare*“ (*Facerea, 17, 5*). Legământul cu Noe, și el om drept, după ce a încetat potopul și a fost binecuvântat împreună cu fiii lui, s-a pecetluit cu semnul curcubeului: „*Pun curcubeul Meu în nori, ca să fie semn al legământului dintre Mine și pământ*“ (*Facerea, 9, 13*). Toată *Biblia* stă mărturie a legământului dintre Dumnezeu și oameni, a răbdării și milei fără sfârșit pe care le are Dumnezeu pentru oameni, uneori nepuțințioși să ajungă la El, alteori nepăsători, dacă nu chiar răuvoitori. Legământul însuși este expresia unei crize de comunicare între persoane. Omul-persoană nu mai răspunde Dumnezeului-persoană,

fiindcă s-a făcut neascultător. Când, în Rai, i-a dat viață lui Adam, Dumnezeu n-a făcut legământ, deși ar putea fi considerată astfel porunca de a nu mânca din pomul cunoștinței binelui și răului, fiindcă, îl avertizează, „*în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit*“ (*Facerea, 2, 17*). Respectarea cuvântului rămânea garanția stării de fericire divină, de comunicare și comuniune, pentru că este de neconceput comunicarea fără comuniune. Comuniunea se frânge în momentul când intervine acel oare, se strecoară îndoiala și, imediat, *cunoașterea îndoită*, imperfectă. Cunoașterea și comuniunea cu Dumnezeu nu supraviețuiesc niciodată din îndoială.

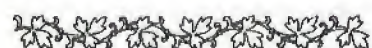
„*Dumnezeu, a zis El, oare, să nu mâncați roade din orice pom din rai?*“ (*Facerea, 3, 1*). Ispititorul (despre care va vorbi atât de subtil Denis de Rougemont în *Partea diavolului*) deplasează problema într-o banală chestiune lingvistică, așa cum de atunci încocoare se întâmplă fără încetare: „*Nu, nu dacă Îl iubiți sau nu pe Dumnezeu vă întreb, ci dacă nu cumva n-ați auzit voi bine când v-a vorbit. Sunt foarte îngrijorat de memoria voastră (cu sugestia că s-ar putea să greșiți și, astfel, să fiți mai puțin fericiți decât ați merita), vă asigur eu că, dacă e frumos la vedere, n-are de ce să fie ceva rău*“. De fapt, *Facerea 3, 1-7*, consemnează un păcat la fel de mare ca neascultarea, *bârfirea lui Dumnezeu*. După solemnitatea din *capitolul I al Facerii*,

când ni se revelează măreția puterii Creatorului, după ce cunoaștem grija profund afectuoasă a Creatorului față de tot ce a creat, după ce îl pune pe Adam în Rai și îi face ajutor potrivit pentru el, fiindcă „*nu este bine să fie omul singur*“, căderea în păcat e și căderea într-o discuție aparent ușuratică, de colț de stradă, dar atât de gravă în consecințe.

De atunci, până azi, cineva se întâlnește cu oarecine și discută despre altcineva.

Cine are urechi de auzit să audă.

Ovidiu Moceanu



LA COZIA

M-am întors de câteva ori la Cozia, de fiecare dată încercând să o fixeze pe harta duhovnicească după alte repere decât cele sugerate de lecturi și istorie, unde, adesea, acumularea de fapte, informații împiedică *sensul*. Pe harta duhovnicească se află în primul rând *sensuri*, acelea care devin izvoare permanente de regăsire a drumului celui adevărat spre bucuria credinței. Adevărata imagine care nu se va stinge e aceea sufletească și, pentru a o fixa, ai nevoie de anumite repere, numai ale tale, ca o legătură tainică între tine și locurile văzute.

Mi-a scăpat de fiecare dată pulsul viu, inconfundabil, încât totul se risipea într-o impresie generală, tindea să se îngroape în noianul de convenții despre Mănăstirea Cozia, care este, de fapt, centrul unei adevărate constelații de minunate zidiri voievodale sau boierești de liniștire și rugăciune: Arnota, Bistrița, Mănăstirea Dintr-un lemn, Dobrușa, Frăsinei, Govora, Hurezi, Iezeru, Surpatele, Turnu, Ostrov etc., ca să enumerăm numai câteva din Eparhia Râmnicului. S-a adăugat la senzația de îndepărtare și privirea colecțiilor descompletate din muzeul mănăstirii, convenționalitatea aceluia panou pe care era gravată celebra poezie a lui Gr. Alexandrescu, mulțimea de turiști flămânzi de imagini.

La Cozia nu vei da de o peșteră în care s-a nevoit vreun viețuitor al mănăstirii cândva, dar fiecare pas ți se va afunda în istorie. Ctitorită de *Mircea cel Bătrân* (sfințirea s-a făcut la 18 mai 1388), pictată peste 2-3 ani, biserica a fost restaurată în 1517 de Neagoe Basarab, apoi, peste încă două sute de ani, Șerban Cantacuzino îi adaugă pridvorul, îi reface pictura, ridică în incintă chilii și cerdacuri, restaurează havuzul cu apă. Abia când ne aflăm lângă mormântul lui Mircea cel Bătrân, în pronaosul bisericii, al monahiei Teofana, mama lui Mihai Viteazul, care s-a călugărit după moartea voievodului, vremea aduce spre noi acel suflu inconfundabil din Evul de Mijloc. Aici

logofătul lui Mircea, Filothei, a scris, în limba slavonă, *Pripealele*, imnuri în cinstea Maicii Domnului și „a tuturor cuvioșilor părinți mari și sfinți“, care se cântă și azi la strană. Privim, de asemenea, pe peretele de vest, portretul lui Mircea și al fiului său Mihail în costume de cavaleri. Nu întâmplător a scris Filothei *Pripealele*, fiindcă Mănăstirea Cozia are două paraclise, unul cu hramul „*Adormirea Maicii Domnului*“, iar celălalt „*Duminica Tuturor Sfinților*“ (1710). Lângă mănăstire se află una din cele mai



vechi bolnițe, cu hramul „*Sf. Apostoli*“, ridicată între anii 1542-1543 de către Radu Paisie. Mănăstirea are însă hramul „*Sfânta Treime*“ (a doua zi după Rusalii).

Ne-am întrebat ce se păstrează din vremurile vechi și astfel am aflat că în naos se află pictura originală, că pe turlă se vede și azi crucea din timpul lui Mircea cel Bătrân și că polican-drele au fost dăruite de Constantin Brâncoveanu. Mai aproape de noi, s-au construit două pavilioane de domnitorii Bibescu și Știrbei, dar a mai rămas doar cel din stânga, într-o vreme reședință domnească de vară.

Ce să fie oare acest *Cerdac al lui Mircea*? Din el poți contempla apele Oltului, întorcând spatele drumului lumii, care trece prin fața mănăstirii și face legătura între Țara Făgărașului și Râmnicu Vâlcea, după ce străbate văile tăiate în stâncă. Da, aceasta era imaginea căutată, a voievodului contemplând apele Oltului, acum domolite de amenajările moderne ale albiei. Curgere masivă de apă, clipocind ca o șoaptă, va fi sugerat întinderea pustiului unde sufletul se refugia odinioară pentru întâlnirea cu Dumnezeu. Drumul lumii și drumul spre cer, între acestea se află Mănăstirea Cozia, biruitoare peste veacuri.

Ovidiu Moceanu



Părintele PORFIRIE

Există cu certitudine un sfânt, trăitor în Grecia secolului XX (7 feb. 1906 – 2 dec. 1991), care se roagă pentru noi toți în fața tronului Tatălui Ceresc.

Părintele Porfirie (*Evangelos Bairaktaris*) este cel care a avut revelația nemaiîntâlnită de a vedea cu ochii minții vărsările de sânge din timpul Revoluției române din decembrie 1989. A simțit efectiv în acele momente durerea lui Hristos Cel răstignit. Medicul care mărturisește aceste lucruri ne spune că Părintele ajunsese din cauza durerilor în pragul infarctului miocardic (fenomen vizualizat prin electrocardiogramă).

Trăirile cu adevărat dumnezeiești de care s-a învrednicit Părintele Porfirie ne arată faptul că Dumnezeu poate face minuni prin acei oameni sfinți care-L urmează pe Hristos pe drumul Crucii spre Înviere.

Exemple despre astfel de trăiri, mărturisite de către mulți dintre cei care au avut șansa să-l întâlnească pe Părintele Porfirie, au apărut în cărțile tipărite la Editura *Bunavestire* din Bacău, în anul 1999*, traduse din limba greacă. În Grecia au apărut — în ediții succesive — mai multe cărți de-a lungul anilor, au fost realizate emisiuni la radio despre Părintele Porfirie, considerat ca unul dintre stâlpii Bisericii Ortodoxe, alături de Arhimandritul Sofronie, Cuviosul Paisie Athonitul și alți câțiva părinți duhovnicești.

Ca un adevărat Părinte pentru toți cei care se află în nevoie și cer ajutorul dumnezeiesc, Părintele Porfirie se îngrijește — cu darurile sale de la Dumnezeu (*dragoste nețărnută, desăvârșită smerenie, ascultare și asceză neconținută, priveghere și rugăciune neîncetată, discernământ, străvedere și înaintevvedere, darul tălmăduirii, darul înțelegerii limbilor străine*) — atât de tineri, cât și de bătrâni, de oamenii simpli și de intelectuali, de familii sau de cei singuri, de cei apropiați și de cei îndepărtați, de cei bolnavi (inclusiv de cancer și SIDA), de cei neliniștiți și aflați în primejdii. Există mărturii despre ajutorul Părintelui de după moartea sa trupească, unele venite chiar din partea unor persoane care nu l-au cunoscut mai înainte.

Părintele a fost preocupat și pentru buna rânduială a vieții social-politice; le spunea ucenicilor că important nu este să existe în Parlament partide numite creștine, ci reprezentanți *creștini*, care se raportează permanent la *Hristos* și la *Biserică*. Altfel, fiecare politician poartă cu sine povara păcatelor proprii, păcate care influențează înspre rău întreaga societate. (C. F.)

Cuvinte ale Părintelui:

„Între noi nu e nici o distanță. Când voi pleca din această viață va fi mai bine, fiindcă voi fi mereu alături de voi când mă veți chema.”

„Să te rogi simplu de tot, cu smerenie, cu suflet



curat, fără să aștepti răspunsul lui Dumnezeu. Să nu-ți trebuiască să vezi mâna Sa sau chipul Său sau lumina Sa. Nimic din toate acestea. Doar să crezi că în timp ce I te adresezi lui Dumnezeu, chiar vorbești cu Dumnezeu.”

„Sfințenia părinților contribuie la mântuirea copiilor. Într-un singur fel putem face să nu avem probleme cu copiii noștri, și anume prin sfințenie! Deveniți toți sfinți și nu veți mai avea nici o problemă cu copiii voștri... Acest lucru îl veți izbândi lesne în momentul în care va veni Harul cel dumnezeiesc. Dar cum vine Harul cel dumnezeiesc? Vine când ne smerim și ne rugăm. Iar rugăciunea trebuie să fie fierbinte și curată, căci dacă ne rugăm cu credință și răbdare, nu se poate să nu primim răspuns.”

„Nu vă purtați cu copiii în chip silnic. De obicei, slăbiciunile copiilor își au izvorul în comportamentul părinților, care își silesc copiii, din dragoste desigur, care însă este doar o simplă dragoste omenească... Când vreți să le spuneți ceva copiilor voștri, spuneți-le prin rugăciunea pe care o faceți. Copiii nu ascultă de cele pe care le aud, decât atunci când îi luminează Harul dumnezeiesc. Abia atunci ascultă ce vrem să le spunem. Când vreți să-i spuneți ceva copilului vostru, mai bine spuneți-i întâi Maicii Domnului, și ea va lucra. Iar rugăciunea voastră se va face suflare dătătoare de viață, mângâiere duhovnicească, ce îl va cuprinde cu îmbrățișarea sa, atrăgându-l.”

„De obicei se îmbolnăvesc de cancer persoanele stăpânite de confuzie sufletească, oamenii neliniștiți, cei chinuți de diverse întâmplări și cei supuși unor presiuni. Când pățești ceva și ți se spune că ai cancer, trebuie să te încredințezi cu totul iubirii lui Dumnezeu. Trebuie să te liniștești, să te calmezi, să iubești lumea, să iubești totul. Să fii doar iubire și doxologie a lui Dumnezeu. Atunci ți se va sfinți sufletul. Iar când ți se va fi sfințit sufletul, când te vei apropia de Dumnezeu și se va așterne pacea, sistemul simpatice și cel parasimpatice, ca și întregul organism, se vor liniști, iar cancerul, chiar dacă nu se va vindeca, cel puțin va rămâne în acel stadiu...”

Dacă ai aflat că ești bolnav de SIDA, nu trebuie să te întristezi, ci, mai degrabă să fii bucuros. Nu trebuie să-ți spui că ești bolnav și vei muri. În nici un caz! Trebuie să studiezi Sfânta Scriptură. Vei vedea că nu există moarte și că cine crede în cuvintele lui Dumnezeu nu moare nicicând!

Să nu refuzi să iei medicamente, dar să încerci să te vindeci prin rugăciune, încredințându-te cu totul lui Dumnezeu...”

* — K. YANNITSIOTIS, *Lângă Părintele Porfirie*;

— K. IOANNIDIS, *Părintele Porfirie, mărturii și experiențe*;

— GH. S. KROUSTALAKIS, *Bătrânul Porfirie, părinte duhovnicesc și pedagog*;

— ANASTASIOS SOTIRIOS TZAVARAS, *Amintiri despre Bătrânul Porfirie, Părintele nostru duhovnicesc, străvăzător și înaintevăzător*.

„Timotheos“ (cel care cinstește pe Dumnezeu)

Sub acest nume semnificativ apare la Sibiu, ca supliment pentru tineret al publicației Oastei Domnului („*Isus Biruitorul*“), o revistă care bucură — atât în privința aspectului grafic, cât mai ales în privința conținutului duhovnicesc. Acest conținut este demn de lucrarea începută de martirul Oastei — **Părintele Iosif Trifa** —, continuată apoi de **fratele Traian Dorz**, de **învățătorul Ioan Marini** și de ceilalți preoți și frați întru Hristos. Este păcat că încă nu este cunoscută prea bine această lucrare insuflată de Duhul Sfânt în *Biserica cea Vie* care este „Trupul lui Hristos“ (cuprinzându-ne pe toți ceibotezați, cler sau credincioși).

Revista — numerele 1, 2, 3, 4, 5, 6 / 1999 — conține câteva rubrici permanente: *Eterna iubire*; *Întâi să fim, apoi să facem* (Traian Dorz); *De vorbă cu tinerii* (sunt luate în dezbateri, prin scrisori, teme ca: dansurile, baticul, ghicitul, horoscopul, magia, astrologia, sportul, muzica); *Mărturisiri* (bogate în trăiri interioare vii și profunde); *Atelier literar* (Lidia Hamza); *Dicționar muzical*; *Să ne cunoaștem înaintașii*; *Din tezaurul Ortodoxiei* (sfinți tineri, modele practice de trăire pentru tineri).

Din cuprinsul numerelor revistei pe anul 1999 nu lipsesc importante momente aniversare: *Retrospectiva lunii februarie* (Pr. Iosif, Pr. Vasile Ouatu, inv. Ioan Marini) — Mircea Andronic; *13 februarie 1999* (Pr. Iosif) — Delia Barbu; *1989–1999. Moment jubiliar Traian Dorz* — Moise Velescu, *10 ani de la moartea fratelui Traian Dorz* (Mizies — Bihor).

O vie și dinamică prezență în paginile revistei — care reflectă și dinamismul de zi cu zi — este cea a părintelui **Constantin Necula** de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „*Andrei Șaguna*“ din Sibiu. Remarcăm câteva titluri și teme tratate de către tânărul părinte duhovnicesc: „*Sacru și descalizat. Drama tânărului creștin în fața culturii moderne*“, „*De ce-L căutați pe Cel Viu între cei morți?*“ (despre Înviere), „*Înălțarea la cer, Pogorârea Duhului Sfânt — sărbători ale tinereții fără bătrânețe*“, „*Vino și vezi*“ (despre vizita Papei), „*Strigați mai tare să se trezească...*“ (despre Sf. Ilie); *B.O.R. în istoria poporului român* (serial de articole); prezentări de carte cu interesante recenzii. Părintele este prezent și cu prelegerea „*Sincretismul și misiunea taumaturgică a Oastei Domnului*“ din cadrul *Adunării de Tineret a Oastei Domnului — Brașov, 1999*: „*Tineretul Oastei Domnului și provocările sincretismului religios contemporan*“.

Remarcăm prezențe deosebite între participanții la adunarea tinerilor Oastei Domnului: **P.S. Visarion Rășinariu**, **Părintele Prof. Vasile Mihoc**, **Pr. Ionel Roncea** (*Sincretismul în ereziile creștine moderne*).

Din preocupările de susținere a preoției ortodoxe în *lucrarea misionară din parohie și din societate* nu putea să lipsească sprijinul acordat creștinilor care trec prin *problema șomajului* (Cris Grecul), preocuparea ierarhilor

pentru *misiunea tinerilor* (Î.P.S. Daniel, P.S. Visarion), ca și punerea problemelor legate de *educația creștină*, nu numai din perspectiva orelor de religie, ci mai ales a celorlalte materii de învățământ („*Credință și mărturisire în școală*“ — prof. Maria Frențiu).

Nu dorim să trecem peste cuprinsul „filocalicelor“ apariții din revistele *Timotheos*, fără a semnală prezența **Părintelui Stăniloae** (*Portretul sfântului*) și a **Ieroschimonahului Daniil Tudor** (*Surâsul Maicii Domnului*).

În final, o interesantă deducție din perspectivă morală a **Părintelui Iosif Trifa**, la întoarcerea sa de la tratament din *Geoagiu (Nuiaua Domnului)*: „*Dumnezeu ... m-a scăpat cu nuiaua de primejdia morții celei sufletești*“.

Încheiem această prezentare a lucrării deosebite a tineretului Oastei Domnului prin sublinierea faptului că ideile și faptele menționate în revistele *Timotheos* își au adevăratul izvor în suflarea Duhului Sfânt asupra tinerilorbotezați în Hristos — stare de har care ar trebui conștientizată în mod personal de către fiecare tânăr creștin. (C. F.)

„*Hristos răstignit este un Hristos care suferă. Iar cine vrea să-L însoțească pe Hristos în suferința Lui prin lumea de astăzi și din totdeauna trebuie să-și împrăpieze toate implicațiile suferinței. Acestea — răbdarea, blândețea, dăruirea, compasiunea și, mai ales, lepădarea de sine și smerenia — se reflectă și în exteriorul celui ce-L poartă în inimă pe acest Hristos al suferinței.*“ (teolog **Ovidiu Rus** — 1/1999)

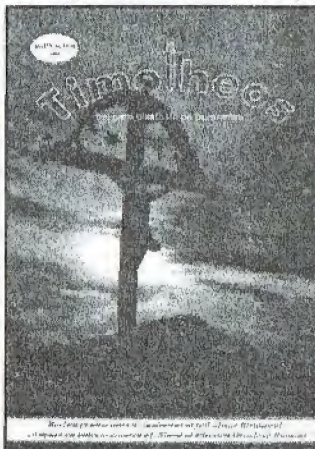
„... spunem tineretului Oastei Domnului că este de mare folos să fie un model pentru ceilalți tineri. Tineretul nu are nevoie numai de cărți, ci și de modele. Și, mai ales, tinerii pot fi influențați de comportamentul deosebit de frumos al unora ca și ei, de vârsta lor... Nu prea primesc tinerii sfaturi de la bătrâni, din păcate...“

„... tinerii să fie totdeauna iubitori de frumusețe netrecătoare. Aceasta înseamnă **filocalie**: frumusețe care nu trece niciodată, frumusețe sufletească, bunătate, facere de bine, evlavie, sfințenie.“ (Î.P.S. Daniel — 5/1999)

„*Clipurile utilizează ritmul oniric, ritm prea rapid pentru o raționalizare. Aceasta favorizează manipularea psihologică și conduce în mod direct la trezirea unor dorințe și mimetisme incontrollabile.*“ (6/1999: *Copiii — primele victime ale televiziunii*, material preluat din „*Famille Chrétienne*“ prin intermediul revistei *Porunca iubirii*)

Adresa pentru corespondență și abonamente:

Asociația „Oastea Domnului“
— pentru „*Timotheos*“ —
Str. Ch. Darwin, 11 — 2400 Sibiu





DECEMBRIE 1999 – IANUARIE 2000

Miercuri, 1 decembrie

Săvârșește, la Reșița, *Te Deum*-ul dedicat Zilei Naționale a României. Este însoțit de P.C. Pr. lect. univ. dr. Vasile Petrica, protopopul Reșiței.

Duminică, 5 decembrie

— Ora 10: Sfânta Liturghie arhierască la parohia *Ilidia*, Protopopiatul Oravița. Parastas pentru preotul *Remus Ania*.

— Ora 15: *Broșteni-Oravița* — Slujbă de pomenire cu ocazia dezvelirii plăcii comemorative în amintirea academicianului *Simion Mangiucă* (1831–1890), militant pentru înființarea, la 1865, a Episcopiei Caransebeșului. Prea Sfinția Sa a fost însoțit de P.C. Pr. Ioan Văran, protopopul Oraviței și Daniel Alic, secretar eparhial. A fost însoțit de P.C. Pr. Liviu-Mihai Drăgan, protopopul Caransebeșului.

Luni, 6 decembrie

De Praznicul *Sfântului Ierarh Nicolae* slujește Sfânta Liturghie și predică la biserica parohială din Glimboca, avându-i alături pe P.C. Pr. Ioan Petraș, vicar eparhial, P.C. Pr. Constantin Berteș, consilier economic și P.C. Pr. Nicolae Rădulescu, consilier administrativ-bisericesc, parohul locului.

Joi, 9 decembrie

— Ora 10: Participă, la Reșița, la Simpozionul ocazionat de aniversarea a 40 de ani de existență a *Muzeului Banatului Montan* din localitate.

— Vizită la Consiliul Județean și Prefectura județului Caraș-Severin.

Vineri, 10 decembrie

— Ora 13: Oficiază slujba înmormântării domnului *Sandu Ioan*, fost director comercial al S.C. SOCOMET S.A. Oțelu Roșu.

— Ora 16: Onorează vernisajul de pictură în acuarelă a doamnei *Eleonora Bunea*, organizat în sălile Muzeului din Caransebeș, urmat de concertul de colinde a Corurilor Catedralei, Seminarului Teologic-Liceal „*Ioan Popas*” și Ligii Tineretului Ortodox din Caransebeș și din Baia Mare.

Sâmbătă, 11 decembrie

Prezidează lucrările Consiliului Eparhial și Adunării Eparhiale.

Duminică, 12 decembrie

Sfânta Liturghie arhierască la Catedrala „*Sf. Gheorghe*” din Caransebeș. Este însoțit de P.C. Pr. Ioan Petraș, vicar eparhial.

Mărti–Miercuri, 14–15 decembrie

Participă la lucrările *Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române*.

Joi, 16 decembrie

— Ora 17: Susține conferința cu tema „*Taina Întrupării*” la Sala *Lira* din Reșița.

Vineri, 17 decembrie

Primește, la Reședința episcopală următoarele grupuri de colindători: Grădinița P.P. 1, Grădinița P.P. 2, Liceul Forestier, Liceul din Bozovici, Liceul Traian Doda, Școala din Glimboca și al Alianței pentru Unitatea Romilor.

Sâmbătă, 18 decembrie

la parte la manifestările românești de la *Toracul Mare* din Iugoslavia, unde se lansează și cartea „*Colinde românești*”, colinde culese de reputatul folclorist *Costa Roșu*. Este însoțit de Daniel Alic, secretar eparhial.

Duminică, 19 decembrie

Slujire arhierască la biserica „*Adormirea Maicii Domnului*” din Reșița, însoțit de P.C. Pr. lect. univ. dr. Vasile Petrica, protopopul Reșiței.

Mărti, 21 decembrie

Oficiază la *Casa Armatei* din Caransebeș o slujbă de pomenire a martirilor Revoluției din Decembrie 1989 la placa comemorativă a acestora.

Miercuri, 22 decembrie

Primește colindătorii din parohia *Rugi*.

Joi, 23 decembrie

— Ora 9³⁰: Împarte cadouri la *Casa de copii* din Caransebeș;

— Primește corurile de colindători din Poiana Buchin, din parohia Nord-Caransebeș, al Ligii Tinerilor Ortodocși din Caransebeș și cel de copii din Marga.

Vineri, 24 decembrie

Primește colindătorii corului *Harfa* din parohia Obreja și ai corului *Oastei Domnului* din Caransebeș.

Sâmbătă, 25 decembrie (Nașterea Domnului)

— Slujește Sfânta Liturghie arhierască la Catedrala episcopală „*Sf. Gheorghe*” din Caransebeș.

— Ora 15: Vecernie arhierască de Crăciun.

— Ora 16: Recepție organizată la *Reședința episcopală* cu prilejul *Nașterii Domnului*.

Duminică, 26 decembrie

Sfântă Liturghie arhierască și cuvânt de învățătură în parohia *Reșița-Govândari*, însoțit de P.C. Pr. Ioan Petraș, vicar eparhial și de P.C. Pr. lect. univ. dr. Vasile Petrica, protopopul Reșiței. Întâlnire de suflet cu Domnul Sorin Frunzăverde, Președintele Autorității Naționale de Turism

Luni, 27 decembrie

Oficiază Sfânta Liturghie arhierască la *Băile Herculane*, iar la Vecernie târnosește *capela Așezământului social* din localitate. Este însoțit de P.C. Pr. Constantin Berteș, consilier economic și de P.C. Pr. Nicolae Pereș, protopop de Băile Herculane.





Sâmbătă, 1 ianuarie 2000

Slujește Sf. Liturghie la Catedrala „Sf. Gheorghe” din Caransebeș și rostește un mișcător cuvânt chiriarhal cu ocazia Anului Nou.

Duminică, 2 ianuarie

Sfânta Liturghie la biserica din cartierul Nord-Caransebeș.

Luni-Miercuri, 3-12 ianuarie

A făcut parte din delegația Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române la Locurile Sfinte, participând la întrunirea întâistătătorilor Bisericilor Ortodoxe, prilejuită de Crăciunul jubiliar pe stil vechi (7 ianuarie 2000).

Duminică, 16 ianuarie

— Liturghie arhierescă la Catedrala episcopală din Caransebeș.

— Participă la festivitățile din parohia Obreja, prilejuite de aniversarea doinitorului Banatului Achim Nica (70 de ani), căruia îi înmânează o diplomă de cinstire pentru slujirea Bisericii în calitate de cântăreț la strună. Este însoțit de P.C. Pr. Liviu-Mihai Drăgan, protopopul Caransebeșului.

Marți, 18 ianuarie

Ora 18³⁰: Slujește Vecernia ecumenică la biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Reșița, slujbă ce marchează începutul Săptămânii de rugăciune ecumenică.

Miercuri, 19 ianuarie-Miercuri, 26 ianuarie

Vizită în Italia, unde participă la Săptămâna de rugăciune ecumenică în diocesezele Pessaro, Urbino și Fano.

— Sâmbătă, 22 ianuarie: Împreună cu Î.P.S. Iosif, Arhiepiscopul Ortodox Român al Europei Occidentale, slujește Liturghia arhierescă la Genova, unde este hirotonit într-un preot pentru comunitatea românească locală diaconul Lucian Roșu.

În Italia, Prea Sfinția Sa a fost însoțit de P.C. Pr. Constantin Berteau, consilier economic al Episcopiei Caransebeșului.

Duminică, 30 ianuarie

Sf. Liturghie arhierescă la Catedrala „Sf. Gheorghe” din Caransebeș, de praznicul Sfinților Trei Ierarhi.

A consemnat Daniel Alic, secretar eparhial.



Împreună, Miteinander, Együttesen

Acesta este titlul unui periodic, editat de secția germană „Alexander Tietz” a Bibliotecii Județene „Paul Iorgovici”, care tratează diferite aspecte ale trăirii în comun a mai multor etnii și confesiuni în acest spațiu al Banatului montan. Acesta ar putea fi considerat laitmotivul reșitean al Săptămânii ecumenice de rugăciune pentru unitatea creștinilor, săptămână care a reunit pe toate meridianele lumii, în perioada 18-25 ianuarie, creștini de diferite confesiuni, în rugăciune și înălțare spirituală.

Pe plan internațional, această săptămână ecumenică a fost inaugurată la Roma, în catedrala „Sfântul Paul din afara zidurilor” printr-o Liturghie a cuvântului la care au participat reprezentanții principalelor confesiuni creștine de pe glob. Papa Ioan Paul al II-lea, Arhiepiscopul anglican de Canterbury, George Carey, și Mitropolitul ortodox de Constantinopol, Athanasios, au deschis Poarta sfântă a acestei Biserici, poartă care simbolizează intrarea în anul sfânt 2000, această biserică fiind a patra și ultima biserică romano-catolică din Roma la care s-a deschis o poartă în acest an sfânt.

La Reșița, această săptămână a reunit reprezentanții tuturor Bisericilor creștine istorice care își desfășoară activitatea spirituală pe teritoriul municipiului. Astfel, cei nouă preoți ortodocși, doi romano-catolici, trei greco-catolici, precum și pastorii reformați și evanghelici luterani s-au rugat împreună pentru unitatea tuturor creștinilor. Invitat de onoare a fost Prea Sfințitul Dr. Laurențiu Streza, episcopul ortodox de Caransebeș.

Sub motto-ul internațional „Binecuvântat să fie Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, care ne-a binecuvântat cu orice binecuvântare duhovnicească în locurile cerești, în Hristos!” (Efeseni 1, 3), au predicat în aceste opt zile P.S. Dr. Laurențiu Streza, episcop ortodox de Caransebeș (la Catedrala ortodoxă Reșița Montană), preotul romano-catolic Petru Tâmpu (la Biserica evanghelică luterană), pastorul evanghelic luteran slovac Dušan Vanko (la Capela romano-catolică „Sfinții Francisc și Clara” din Govândari), preotul ortodox Ioan Albu (la Biserica romano-catolică), părintele protopop romano-catolic Jozsef Csaba Pal (la Capela greco-catolică), preotul greco-catolic Viorel Costinar (la Biserica ortodoxă „Sfinții Petru și Pavel” din Govândari), părintele protopop ortodox Dr. Vasile Petrica (la Biserica reformată) și pastorul reformat Makay Botond (la Biserica ortodoxă „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” — Reșița Română).

Preoții nu au venit cu mâinile goale. Au adus cu ei enoriașii și corurile bisericilor respective, formându-se astfel cu adevărat o Biserică vie a unității și a speranței.

Acest exemplu de trăire împreună a pătruns adânc în inimile celor prezenți, iar pentru reprezentanții diferitelor confesiuni participante, apropiere și fraternitate creștină.

La sfârșitul acestor opt zile de rugăciuni ecumenice, speranța este mai mare, mai consistentă: ele să nu rămână singulare, fără efect, fără viață. Această trăire „împreună, miteinander, együttesen” să se facă simțită și în restul zilelor anului, să putem trăi cu toții acea zi în care să fim cu adevărat UNA!

ERWIN JOSEF TIGLA, Reșița



Bibliotecă Diecezană – BUCURII EDITORIALE

